

tribuna

LIST ZVEZE ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: STANE CEHOVIN, FRANC GRIVEC, PETER JAMBREK, MARJAN KOPECKY, DRAGO SENICA, NIRO TIČAR, JOZE ZNIDARŠIČ. - GLAVNI UREDNIK NIRO TIČAR, ODGOVORNI UREDNIK STANE CEHOVIN. - UREDNIŠTVO IN UPRAVA LJUBLJANA, POLJANSKA CESTA, TEL. 30-123, TERKOVI RAČUN 600-70/3-967. - ROKOPISOV NE VRAČAMO. - LETNA NABOČNINA 200 DIN. - TISKA CP "DELO".

LETO XI. STEV. 1
LJUBLJANA
15. JANUARJA 1961

PREDSEDNIK TITO ŠTUDENTOM OB NOVEM LETU

NE POZABITE!

ZAKLJUČEK STAREGA LETA IN ZAČETEK NOVEGA 1961 JE PREDSEDNIK REPUBLIKE S SOPROGO JOVANKO PRIČAKAL V SARAJEVU. KO SO MU V STAVBI REPUBLIŠKEGA IZVRŠNEGA SVETA, KJER JE SILVESTROVAL, STISNILI ROKE IN ŽELELI VSE NAJBOLJŠE NAJVIŠJI REPUBLISKI VODITELJI, JE PREDSEDNIK TITO ODSDEL K ŠTUDENTOVSKEMU OMIZJU, KJER JE PODARIL:

»Zelo sem zadovoljen, da imam priložnost biti tudi z vami, ki študirate, ker sem v Beogradu bil večkrat med študenti in sem se vedno dobro počutil. Tako se počutim tudi danes, saj ste vi tisti, ki boste nadaljevali naše delo. Zelo me veseli, ko vidimo, kako si prizadevate, da bi se čim bolj usposobili in da bi tisto, kar smo mi ustvarili, vi nadaljevali. Ne vem, koliko časa bomo lahko še delali: ko pa vidim, kakšna je naša mladina, me zaradi tega nič ne skrbi. Zeleni bi samo da bi vi, ki študirate, nikoli ne pozabili, kako je prišlo do tega, da lahko zdaj študirate v takem številu.

»Zelo sem zadovoljen, da imam priložnost biti tudi z vami, ki študirate, ker sem v Beogradu bil večkrat med študenti in sem se vedno dobro počutil. Tako se počutim tudi danes, saj ste vi tisti, ki boste nadaljevali naše delo. Zelo me veseli, ko vidimo, kako si prizadevate, da bi se čim bolj usposobili in da bi tisto, kar smo mi ustvarili, vi nadaljevali. Ne vem, koliko časa bomo lahko še delali: ko pa vidim, kakšna je naša mladina, me zaradi tega nič ne skrbi. Zeleni bi samo da bi vi, ki študirate, nikoli ne pozabili, kako je prišlo do tega, da lahko zdaj študirate v takem številu.

vija tem državam nudi. Po-tem pa je nadaljeval: »In sedaj, tovariši, da ne razvlečem svojega govora, vam mladincem, ki študirate, polagam na srce: vztrajno se seznanjajte z vsemi sodobnimi problemi in v sili in v tem, da boste razumeli, kaj se danes dogaja in kaj lahko jutri nastane. Morda nikoli v zgodovini ni bilo bolj zamotanega položaja, kakor je zdaj. Danes smo na razpotju dokončnega uničenja kolonialnega sistema.

V Afriki smo pričali velikih dogodkov. V Afriki vse vre, ko se ostobajajo kolonializma. Afrika pa je revna in nima čadra. Zdad pa je na primer v Kongu že prišlo do državljanske vojne. Če bi se položaj se bolj zaostril, bo tisto malo inteligence, bodisi da nehoti na strani izdajalcev, bodisi na strani tistih, ki se borijo za svoje pravice, zelo hitro uničena.

To vam govorim zaradi tega, ker moramo vsak dan več naših strokovnjakov naše mladine in druge inteligence poslati v pomoč našemu narodu. V Afriki ima redko katera država takšen ugled, kakršnega uživa Jugoslavija. Zelijo od nas razne strokovnjake, zdravnike, tehnike, mi pa jih samo nimamo dovolj. Zaradi tega morate razumeti, ko vas bomo poklicali, da greste tja, je vaša dolžnost, da greste. S tem, ko boste šli tja delat, ne

boste samo pomagali tem državam, temveč tudi naši državi - Jugoslaviji.

Zdad jim mi pomagamo, a to je tudi v našo korist. Hotel sem vam povedati, da imate svoje domovine, kakor tudi do nadaljnjega razvoja z naprednega stališča tudi v azijskih in afriških deželah.

Včasih se naši državljani čudijo, zakaj se mi tako zanimamo za te kontinente in dežele. Kje je Afrika, kje je Azija?

Svet je tako majhen, tako tesno povezan, da moramo računati s tem, da se bo odražalo tudi pri nas, karkoli se bo dogajalo tam. Če bi prišlo pri njih do tragedije, bomo to občutili tudi mi.

Zelim vam, da bi se dobro učili, da bi čimprej končali univerzo, želim vam mnogo uspeha in da bi bili čimprej usposobljeni sprejeti dolžnosti glede na vaše sposobnosti.

Novo leto v gorah

Foto: Joco Znidaršič

SKUPŠČINA ZVEZE ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

Reforma se šele začne

Skupščina Zveze študentov ljubljanske univerze je bila 20. decembra, ki se je udeležilo tudi mnogo gostov in delegatov. Tako so bili na skupščini rektor univerze prof. dr. Dolfe Vogelink, generalni sekretar Lajze Piškur, sekretar UK ZKS Stane Markič, predstavniki univerzitetnih centrov iz drugih republik, predstavniki CO ZŠJ in drugi. Na skupščini je prebral organizacijsko politični referat predsednik Univerzitetnega odbora Zveze študentov Janez Rugelj. Del referata ob tej priložnosti posredujemo našim bralcem.

močni za pravilno koordiniranje dela po letnikih, predvsem pa, da čim bolj krepijo in razgibamo letnike, ki so osnovne emote organizacije. Za to obdobje so značilni tudi boljši izpitni rezultati in precejšnji dvig števila diplomiranih. Tudi tu je ZŠJ s vrsto analiz, uvajanjem študijske kontrole in z jasno, načelno opredeljenimi za resnejši odnos do študija, boljše študijske uspehe itd., kot politična sila odigrala pomembno vlogo.

Obdobje med zadnjim in to skupščino Zveze študentov bi lahko v pogledu vsestranskega prizadevanja za uresničenje naše reforme visokošolskega študija imenovali revolucionarno obdobje, zaradi tega, ker so družbene potrebe, družbeni nujnosti, kljub vsej nedotakljivosti akademskih načel, čeprav z ozirom na naš vsestranski razvoj, precej pozno prodrle tudi na univerzo. Med tema dvema skupščinama, smo v reformnih prizadevanjih prišli do tiste meje, kjer se je abstraktno razpravljanje o reformi, njenih težnjah in ciljih, končalo in se je začela praktična akcija. Ta akcija pa ni zahtevala samo velike volje, dolgotrajnega prepričevanja, veliko energije, ampak predvsem tudi zavestno akcijo vseh naprednih sil na univerzi, ki so zbrane v Zvezi komunistov in Zvezi študentov. Prav tej entitni akciji, ki je združevala upravne in družbene organe na univerzi, vse napredne politične sile med študenti in profesorji, se moramo zahvaliti, da smo bili lahko prav to jesen priča velikim spremembam v univerzitetnem študiju. Pred nami se na nekaterih fakultetah odpirajo velike vsebinske in oblikovne možnosti v vertikalnem in horizontalnem smislu. Fakultete, bodisi družbene ali gospodarske, ki so bile še pred nedavnim poznane kot utrip in klic našega gospodarskega in družbenega razvoja in pripravile mnogo novih oblik možnosti študija.

Številčna politična organizacija na univerzi, se je v vseh reformnih prizadevanjih zelo angažirala. Vključila se je kot zavestna sila in njena prizadevanja se niso zredicirala samo na predstavniške v organizaciji družbenega upravljanja

Skupščino je v imenu Zveze študentov ostalih univerzitetnih središč pozdravila kolegica iz Novega Sada

Referent je tudi razpravljal o liku socialističnega strokovnjaka in najrazličnejših faktorjih, ki sodelujejo pri formiranju le-tega. Tu je referent omenil na prvem mestu družbeno-politični razvoj, ki s svojimi specifičnimi demokratskimi oblikami izredno pozitivno vpliva na razvoj politične miselnosti in zavesti študentov. Kot drugi važen moment je referent omenil univerzo, ki s študijskimi programi, organizacijo študija, programi, stališči profesorjev itd., tudi po svoje kuje bodočega intelektualca. Tu je bilo še posebej poudarjeno, da ob analizi vloge univerze pri formiranju strokovnjaka lahko ugotovimo pozitivne pa tudi negativne težnje. Naj smo omejeno, da vsaka suha predavanja nekaterih profesorjev, ki niso dovolj povezana z našim razvojem, z razvojem moderne znanosti v svetu, ki ne vsebujejo primarnih, temeljnih, sodobnih metod temeljnih na marksistični materialistični misli, ne morejo vplivati pozitivno.

Tu je še dodal, da imamo na nekaterih fakultetah še vedno v slabem pomenu besede preostale akademskih svobodin, na naj gre za nedemokratski kader ali za študente. Na eni strani lahko opazujemo politiko, da nekateri profesorji zelo malo predavajo, eni se nam vsiljuje spoznanje, da nekod študentje neredno obiskujejo vaje in predavanja. Tudi študentje so slišali povezani s študentovsko organizacijo, v političnem smislu so v celoti odrezani od univerze. Če tukaj ne naredimo navedeno, da se človek družbeno zavestno formira v procesu družbenega dela, potem so

jasne posledice za študente, ki niso nikjer aktivno angažirani. Tretji čimtelj, ki ga je omenil referent kot važnega pri formiranju strokovnjaka intelektualca, je Zveza študentov kot najboljša množična politična organizacija na univerzi. Nato je nadaljeval: Z ozirom na študij in ideološko-politično delo imamo danes na univerzi tri skupine študentov:

V prvo skupino spadajo tisti, ki predvsem študirajo in se ne menijo za delo v Zvezi študentov, še manj pa za kakšno ideološko-politično izobražbo. Njihov glavni cilj je čim prej dokončati, se strokovno uveljaviti in si čim prej ustvariti ugodni življenjski standard.

Druga skupina je precej večja. Sestavljajo jo študenti, ki so veliko širše orientirani kot prvi skupini, v to skupino bi spadali politični aktivisti ZŠJ in ZK, za katerega je značilno, da povprečno študira, da intenzivno dela v organizaciji in da mu preostane zelo malo časa za kulturno izživljanje.

Tretjo skupino predstavljajo taki študenti, ki slabo študirajo in se tudi z delom v organizaciji ne morejo povaliti. Zanimiv je podatek, da imamo na univerzi okrog 3000 študentov iz Ljubljane in neposredne okolice, ki imajo v večini primerov najboljše pogoje za življenje in študij, a se po drugi strani običajno otepaajo aktivnega udeleževanja v Zvezi študentov.

Popolnoma jasno je, da te tri grupacije študentov, ki jih tu omenjam, ne predstavljajo nekih stalnih skupin in trup, ki bi imele svoje globlje družbene korenine. Tudi ni med temi profili današnjega študenta ostrih in aktualnih pregrad, kajti teh pogojev ne gre posploševati. Dejstvo je, da te prevladuje ogromen del študentov, ki bi ga lahko označili kot solidne študente in družbeno politično aktivne, čeprav je tudi dober del tistih, ki se zavestno družbeno-politično nečetejo angažirati.

Vendar se tu postavljajo vprašanja, če je bila študentovska organizacija po fakultetah vedno in povsod tako močna in elastična, če si je dovolj prizadevala, da bi čim več študentov vključila v svoje delo.

Ce bi hoteli natančneje analizirati dejavnost in uspehe na področju ideološko političnega izobraževanja, bi morali poudariti, da je bilo storjenega sorazmerno veliko, posebno, če vključimo sem tudi Center za marksistično izobraževanje, vendar sadovi tega dela niso več kot toliko uspešni, kajti lastnost te vzgoje v lanskem letu je bila v tem, da je bila premalo individualno intenzivna, primanjkovalo je široke in vsestranske razprave v majhnih skupinah, kjer bi se lahko edino izkristalizirala jasna stališča in lista mnenja.

(Nadaljevanje na 2. strani)

TEJIA UNIVERZITETNEGA SVETA

DOBLI SMO ZAKON o visokem in višjem šolstvu

NA SEJI, KI JE BILA 22. DECEMBRA, SE JE OBRAVNAVALO NEKAJ ZELO POMEMBNIH ZADEV, TAKO REPUBLIKI ZAKON O VISOKEM ŠOLSTVU, UVEDBA PREDMETA UVOD V DRUŽBENE VEDE NA VSE FAKULTETE IN PROBLEM ŠTUDIJA NA 3. STOPNJI.

DEKAN NAŠE UNIVERZE, PROF. DR. DOLFE VOGELINK, JE V SVOJEM POROČILU ZA RAZDOBJE OD ZADNJE SEJE SVETA OMENIL TUDI UNIVERZITETNO KONFERENCO ZK IN SKUPŠČINO ZVEZE ŠTUDENTOV. POSEBNO JE POUDARIL LEKTOŠNJE ŠTUDIJSKE USPEHE IN DAL POSEBNO PRIZNANJE GENERACIJI, KI SE JE VPISALA NA UNIVERZO V ŠTUDIJSKEM LETU 1959-60, KER JE Z ZELO DOBRIMI USPEHI POTRDILA PRAVILNOST REFORME.

predavanji. Težišče študija je torej na individualnem delu in da to masbno število kandidatov ne sme biti ovira za izvedbo 3. stopnjskega študija. Ta študij bo dajal specializirane strokovnjake - praktike, specialiste, in bolj teoretično znanstveno poglabljene strokovnjake - inženire, ki bodo med seboj popolnoma enakovredni.

Študij na 3. stopnji bo ogromnega pomena za 1. in 2. stopnjo, ker bo pokazal ali dajeja ti dve študenta dovolj za študij na 3. stopnji.

Za vsako smer študija je na fakultetah nujno formirati ustrezne komisije, ki bodo prevzele od-

UVAJANJE PREDMETA UVOD V DRUŽBENE VEDE NA VSE FAKULTETE

O tej problematiki je na seji sveta referiral prof. Boris Zilheri. Dostoj se je za predmet predaval le na družbenih fakultetah, druge fakultete so imele le skopa predavanja iz politične ekonomije in dialektike. Ustanovljena je bila zvezna komisija, ki pripravljala enoten program za predavanja tega predmeta v vseh fakultetah v državi.

V Ljubljani bi bil predmet uveden povsod že letos, če ne bi bila ovira pomanjkanje predavateljskega kadra. Tako zavrata ni predavanj na fakulteti za splošno medicino in stomatologijo, fakulteti za naroslovje in tehnologijo, fakulteti za agronomijo, gozdarstvo in veterinarjo in na večjem delu tehnike. Problem predavateljskega kadra bo zadovoljivo rešen najkasneje s prihodnjim šolskim letom.

Uvod v družbene vede bo uveden na vse fakultete kot obvezen izpitni predmet. Sklenjeno je bilo, da bo ta predmet za inozemske študente na naših fakultetah izjemoma fakultativen.

vršni svet lahko potrdil do oktobra. Veljati naj bi začeli z novim študijskim letom.

BEOGRAJSKO POSVETOVANJE O UVAJANJU ŠTUDIJA NA TRETJI STOPNJI

O posvetovanju na seji je poročal rektor prof. dr. Vogelink. Najvažnejši zaključki posvetovanja naj bi bili naslednji: tretja stopnja študija je redna stopnja visokošolskega študija. Nosljej tega študija so fakultete dolžne ustanove izven univerze, ki jih zato pooblaste izvršiti svet (na primer inštituti). Fakultete izdajajo tudi diplomo o končanem študiju na 3. stopnji. Statuti fakultet morajo vsebovati vse bistvene elemente tega študija, tako načrte izpitnih režimov, poglavite smeri študija itd.

Težišče študija pa je na znanstveno raziskovalnem in eksperimentalnem seminarskem delu, ki je tesno povezano z teoretičnimi

Gostje na skupščini ljubljanske univerze

Sprejet je bil sklep, da bodo ob 20-letnici vstaje jugoslovanskih narodov razpisane nagradne teme za študente po vzoru Prekmurjskih nagrad.

REPUBLIKI ZAKON O VISOKEM ŠOLSTVU

Zakon o visokem šolstvu LRS je bil izdelan v sodelovanju z univerzitetnimi organi in bil pred sprejetjem prediskutiran tudi na posameznih fakultetah. Ta zakon je bil prvi republikni zakon o visokem šolstvu v FRLJ in je zelo pomemben za šolanje visokoškolskih strokovnjakov. Bistveno se razlikuje od prejšnjega zakona na univerzi v Ljubljani in ima nekatera zelo pomembna določbe, predvsem povezanost visokega šolstva v enotnem sistemu. Po njem dobivajo višje šole enako ureditev in obliko upravljanja kot univerza.

Fakultete so se z zakonom osamosvojile. Univerza je le združenje fakultet s svojo pravno osebnostjo. Nosilec znanstvenega, pedagoškega in raziskovalnega dela so postale fakultete. Znanstveno in raziskovalno delo ni omejeno le na fakultete, ampak imajo to pravico vsi visokoškolski zavodi. Uresničena je demokracija izobraževanja in univerza je pristopna vsem, ki so za tak študij sposobni. Važna je uvedba izrednega načina študija, ki pa je le oblika rednega, v posebnih pogojih in s posebnimi pedagoškimi prijemli.

Značilno je, da je novi zakon zelo širok. Notranjo organizacijo univerze in fakultet pušča v pristojnost univerzitetnega in fakultetnih statutih. Ti bodo morali zajeti notranjo organizacijo, ločiti zadeve splošnega pomena, ki naj jih ureja statut univerze, od zadev, ki naj jih zaradi specifičnosti ureljajo statuti fakultet. To je oblika diplom na vseh stopnjah, status študentov, pravice in dolžnosti, ustvedbe telesne vzgoje, disciplinski postopek za profesorje in študente, vsiljuje študentovskih predstavnikov v sveto fakultet in drugo.

Po priporočilu univerzitetnega sveta bodo morali biti statuti izdelani do konca leta, da jih bo iz-

Univerza gre v korak s prakso

Delegati med skupščino

V drugi polovici decembra je bila redna univerzitetna skupščina. Skupščini so poleg velikega števila profesorjev, asistentov in študentov, prisostvovali tudi predstavniki Izvršnega sveta LRS dr. Joža Vilfan, sekretar okrajnega komiteja Zveze komunistov Franc Popit in drugi.

V uvodu je rektor prof. dr. Dolfe Vogelink orisal razvoj ljubljanske univerze od 1938 do danes in nakazal vse tiste kvantitativne spremembe, ki so zahtevale tudi kvalitativne spremembe v strukturi univerze. V nadaljevanju se je zadržal na dosežanih uspehih reforme in kvalitativnih spremembah, ki jih bo po njegove

vem mnenju potrebno tudi v bodoče razvijati.

Kot izhodišče reforme je postavil razvejanost in usmerjenost študija, še posebno na tistih fakultetah, ki doslej niso bile izdiferencirane ali pa zelo malo in nadaljeval:

Ne le, da se naša že visoko razvita družba in gospodarstvo ne moreta zadovoljiti s tako nezdiferenciranimi profili, in nam že to in predvsem to mora biti osnovno vodilo pri reorganizaciji študija v smeri večje usmerjenosti. Po udariti bi želel v tej zvezi predvsem drugi aspekt tega vprašanja: dokler vztrajamo pri nezdiferenciranem študiju, ostanemo stvarno nerešljivi tudi vsi bistveni problemi reforme. Znanost se je na vseh področjih v zadnjih desetletjih, zlasti pa po vojni izredno razmaknila, narasla je kot gora pred nami, pred njo pa stoji ubogi študent, ki naj sedaj vso tako raslo in notranje diferencirano gnoto asimilira, in uboga fakulteta, ki naj sestavi učni načrt za nekaj, kar se napravi ne da. Seveda, odpira se ena pot, to je pol podaljševanja študija. Ker pa se discipline nenehno razvijajo dalje, ni videti konca podaljševanja študija. To je očitno izhod, ki nikamor ne vodi. Se drugi problem se takoj pojavi kot nerešljiv. Zaradi razvoja seveda večja število študentov, ki naj pokrijejo potrebe, če nismo diferencirali študija, se nam nujno pojavi povsem nedisciplo-

cionalno število študentov, ki naj jih vodimo skozi edina odprta vrata discipline, po edinem kolovozu nezdiferenciranega študija. Ni slučaj, da se nam ta problem javlja v najbolj akutni obliki pri pravnem in medicinskem študiju. Medicina, ki je pri nezdiferenciranem toku študija računala letno na kapaciteto sto, morda največ stopeneset novih študentov, se je znašla pred navalom 350 novih študentov. Podobna situacija je na pravnih fakulteti. Seveda je to nerešljiv problem, dokler želimo voditi vse te študente po eni sami, edinstveni poti. Tudi ostali bistveni elementi reforme študija itd. so v takšni situaciji praktični nerešljivi.

cija takega dislocirnega posebnega študija z ene strani resnično demokratizacijo univerzitetnega študija, pomeni obenem tudi eno od pomembnih poti kulturne deprovincializacije. Če pa govorim o deprovincializaciji, pri tem ne mislim samo na nageljši in širši

kulturni razvoj v odročno ležečih delih našega ozemlja, ki postajajo s takim bazami v nekem smislu pravitko središča univerzitetnega življenja, ampak imam v mislih v enakem meri razbijanje provincialne ozkosti in samozaverovanosti ljubljanskega središča.

Raziskovalno delo moramo gojiti na sodoben način

Del referata je rektor dr. Dolfe Vogelink posvetil tudi problemu organizacije znanstveno-raziskovalnega dela na univerzi. V tem delu poudarja, da mora univerza gojiti ne le pedagoško, ampak tudi raziskovalno delo. Delitev teh dveh smeri, na dve popolnoma samostojni enoti bi pomenilo na ravni fakultetnega študija največjo nevarnost za razvoj in razmah raziskovalnih kvalitet mladih ljudi, je poudaril tov. Vogelink in nadaljeval:

Seveda če univerza hoče in mora gojiti raziskovalno delo, ga mora gojiti na sodoben način, s sodobnimi sredstvi, v sodobnih dimenzijah. Majhni inštituta in inštituti, ki so obstajali čisto le na papirju in komaj komaj uspevali, da organizirajo vaje ali simpozije in eksperimente, razbiti in raztreseni po mnogih fakultetah, takom nalagam niso bili in ne morejo biti kos. Niti nimajo opreme, niti sicer dovolj materiale baze, niti kadrov niti se ne morejo vigrati v metode skupnega in povezanega dela. V tem pogledu prelomiti s tradicijo, navad ali manj vaze zaprtega dela, takorekoč na svoj račun, ni lahko. Nedvomno je tudi res, da je treba pri organizaciji raziskovalnega dela v novih oblikah mnogo modrosti, previdnosti in rahljivosti. Verujem, da bo priliv novih, treutsko močnih mladih ljudi, ki nam bodo prihajali zlasti iz tretje stopnje študija, v bistveni meri situacijo izboljšal in proces pohitil. Čeprav nam preteklo leto v pogledu koncentracije raziskovalnega dela na univerzi še ni dalo nekih vidnejših konkretnih rezultatov (smo še povsem na začetku) se vendar kažejo znaki, da prodira vedno globlje zavest in spoznanje o nujnosti ustvarjanja močnih, erotnih raziskovalnih ustanov, ki naj zberjo in čvrsto povežejo raztresene raziskovalne napore v trdne enote. Neka-

teri od centralnih inštitutov, ki so bili med letom formirani, so si očitno že našli svoj prostor in ljudi, svoje notranjo organizacijo ter prevzemale pomembne raziskovalne projekte.

Na koncu je rektor ocenil študijske uspehe v preteklem šolskem letu. Poudaril je, da so študijski uspehi generacije, ki se je vpisala leta 1959 in je v popolnosti vpisala z univerzitetno reformo, izredno lepi in da je ta generacija pristoj-

Predsednik Komisije za mednarodne zveze pri UO ZSJ MARKO ZORE

pila k študiju na reser in zelo prizadeven način. To prizadevanje in uspeh je še toliko večje, če upoštevamo izredno pereč problem preamajnih predavalnic in še vedno akutnega pomanjkanja učbenikov in skript, čeprav je univerzitetna založba v preteklem letu našla 73 učbenikov, bližju 20 pa jih je še v tisku. V diskusiji, ki se je razvila po referatu prof. Vogelinka, so se diskutante dotaknili problemov učnega osebja in reforme študija na medicini. Skupščino je pozdravil in imenoval Izvršnega sveta ljudske skupščine Slovenije dr. Joža Vilfan.

Študentje in fakulteta

Nekaj vesti s fakultete za agronomijo, gozdarstvo, veterino in biologijo

Novoustanovljeni fakultetni odbor je že uspešno začel s delom. Delno je razbremenil posamezna združenja in vključil v delo na fakulteti tudi biologe, ki so na novo organizirali svoje združenje. Na fakulteti je bila tudi najboljša udeležba pri volitvah v organ družbenega samoupravljanja na Univerzi - volilo je 87% študentov. Socialno ekonomska in študijska komisija sta skupaj pripravili in izvedli analizo socialnega stanja in študijskih uspehov slušateljev fakultete. Tudi svobodna katedra je že vredna z delom.

SKRIPTA, UČBENIKI, ZAPISKI

Združenja so izdelala seznam vseh že obstoječih učbenikov in tistih, ki bi jih bilo nujno treba izdati. Pomanjkanje skript je vedno večje zaradi stopenjskega in specializiranega študija in zaradi letos uvedenega izrednega študija. V sedanjem položaju bi bilo boljše izdati začasna skripta

in zapiske s predavanj, ker je precej težje pripraviti profesorje od tega, da bi izdali kvaliteta in dokončna skripta, ker se študij na fakulteti zelo hitro spreminja vsebinsko in po obsegu. Za izdajanje takih začasnih in nepopolnih učnih pripomočkov pa bi lahko pripravili študentje sami, tako kot na oddelku za veterino, kjer so si študentje pomagali z magnetofonom in so že izdali najbolj potrebna skripta.

KOLEGI IZ MARIBORA NA OBIŠKU

Sredi decembra so obiskali združenje študentov agronomije in študijskih uspehov slušateljev fakultete. Tudi svobodna katedra je že vredna z delom.

Ljubljanski študentje so seznanili kolege iz Maribora z življenjem in delom na ljubljanski univerzi z delom Zveze študentov in združenja agronomov, referenti prisameznih odborov in komisij pa so jim prikazali organizacijo dela združenja.

Tudi gostje so svoje ljubljanske kolege seznanili s svojimi problemi. Svetov letnikov še nimajo, ker je letos na šoli šele en letnik, pač pa imajo vse enote oddelkov. Socialno ekonomska komisija je izvedla anketo med slušatelji, tako, da ima odbor združenja dokaj dobro sliko o njihovem socialnem stanju. Predvsem manjka stanovanj za študente. Tu naj bi priskočila na pomoč podjetja, ki bi prispevala del finančnih sredstev iz skladov za stanovanja uslužbencev. V okviru združenja so že osnovali kulturno društvo.

Mariborski študentje so se zanimali za delovanje svobodnih kateder in bodo v kratkem sami začeli s to obliko izobraževanja. Med drugim bo ljubljansko združenje pomagalo študentom iz Maribora tudi z učnimi pripomočki - koordinirali bodo namreč izdajanje skript, ker nekateri ljubljanski predavatelji predavajo tudi v Mariboru.

Na koncu lahko ugotovimo, da so taki liki in obiski zelo koristni in da bo v bodoče treba navezati še tesnejše sodelovanje. Marušič

ANKETA IN REFORMA ŠTUDIJA

IZREDNA LETNA SKUPŠČINA

NEKAJ MISLI O AKTUALNIH VPRAŠANJH NA ODDELKU ZA TEHNIŠKO FIZIKO

ZSJ in ZK na oddelku za tehniško fiziko sta imeli namen izvršiti anketo o potrebah po diplomantih tega oddelka v FLRJ. Za tak obseg se oddelci te vrste pri nas, ko so anketo sestavljali so iskali pomoči pri vseh študentih in profesorjih na oddelku. Ker so se ob anketi pojavili še drugi problemi zlasti glede reforme študija so sklenili sklicati izredno skupščino. Skupščina je v glavnem doseglja svoj namen. Diskusija je bila živahna in obiskusi je bil dober. Glede ankete so sklenili, da jo bodo izvedli skupaj s profesorji in v drugi obliki kot so jo sprva zamislili.

Profesor Kuščer je obrazložil potrebe, ki so zahtevale reformo študija in njen pomen, nato pa je detajlno opisal reformo samo. Studentje so predlagali naj bi fizikalni praktikum izvedli v obliki počitniške prakse, vendar so bili profesorji mnenja, da ima praksa drug pomen.

Predvidena je tudi tretja stopnja; med drugim višje specializirani študiji tudi reaktorska tehnika.

Studentje so bili mnenja, da naj bi bilo dovolj, če bi opravili kot pogoje za drugo stopnjo samo izpite iz teoretičnih predmetov in ne cele diplome. Sicer so bili načelno zate, da se izpite opravila po zaključnem letniku, vendar je to ob sedanjem pomanjkanju učbenikov, povsem nemogoče. Diplomsko delo je bilo

doslej vsaj dvakrat preobširno in je prečevaljalo preveliko obremenitev za študenta.

Predvsem pa so na skupščini ugotovili, da bodo v prihodnje morali študentje sami aktivneje sodelovati pri reševanju številnih študijskih in drugih problemov na oddelku; to velja za urnik predavanj, ekskurzije in za izdajanje skript - seveda pa vsa to vprašanja zahtevajo tudi veliko razumevanja in pomoči od strani profesorjev. B. I.

Častni gostje skupščine Zveze študentov ljubljanske univerze

Reforma se šele začne

(Nadaljevanje s 1. strani)

PRED ZVEZO ŠTUDENTOV JUGOSLAVIJE STOJE ZA PRIHODNOST PRAV NA PODROČJU POLITIČNE VZGOJE IN DRUŽBENO POLITIČNE ANGAŽIRANOSTI NAJSIRŠIH ŠTUDENTOVSKIH MAS VELIKO ODGOVORNIH NALOG.

V bodoče nismo več dopuščati, da nas bo Center kot najpomembnejša oblika politično ideološke vzgoje, uspeval. Tudi v študentovski organizaciji je treba najti take oblike, kjer bo to delo bolj neposredno, bolj vabljivo in

tudi bolj učinkovito, kot so lahko predavanja namenjena večji množici. Tu mislimo na letnike, pred katerimi prav v tej smeri stoji vrsta možnosti.

V tem obdobju, ki je pred nami, bo potrebno posvetiti toliko več skrbi vsem tistim študentom, ki pri družbeno politični dejavnosti in politično-ideološki razbodoje tudi take študentje razbodoje. Povsem napačno bi bilo, če bi preprosto s sklepom, da je na univerzi precejšnje število študentov apolitičnih, opustili vsako misel in akcijo, da jih razgibamo. Nasprotno, takih »apolitičnih« študentov ni, je precej takih, ki niso vključeni v dinamični razvoj in naloga najboljših članov Zveze študentov je, da tudi take študentje razbodoje. Pri organiziranju ideološko-političnem delu v bodoče, pri iskanju novih oblik in pri že dosežanih formah, pa si je treba zastaviti načelno vprašanje. Predvsem je treba poznati pravo mero pri organiziranju politično ideološkega dela, kajti študent danes res nima časa v izobilju.

Referent se je obširneje zadržal pri analizi vloge študen-

tskega problema pri teh prizadevanjih. Je pa bilo prav v zvezi s sprejetjem novega zakona o visokem in višjem šolstvu in v zvezi s pripravami za nove stavke in učne programe poudarjeno, da se bistvena reforma, ki zadeva vsebinsko in idejno stran visokošolskega študija šele začne in da prav v zvezi s tem stoji pred študentovsko organizacijo zelo pomembne naloge.

V zvezi s socialno ekonomsko problematiko je bilo poudarjeno, da je tu nekaj zelo perečih vprašanj. Najprej gre za štipendiranje. Socialno ekonomska komisija je problem štipendiranja resno proučevala in s pomočjo Kuratorja in Rektorata na Svetu za šolstvo LRS predlagala, da bi se za znanost spreminila dosežanja zgornja štipendijska meja. S predlogom niso uspeli, čeprav so sprejeli na tem posvetovanju nekaj sklepov, ki bodo delno odpravljali dosežanje anomalije v štipendijski politiki. Referent se je dotaknil tudi problema študentovskih domov in menz in še nekaterih perečih vprašanj socialno-ekonomskega značaja.

Nova kvaliteta - stopenjski študij

V tem delu referata se je prof. dr. Dolfe Vogelink zadržal na problematiki stopenjskega študija. Ob razpravljanju o dosežanih naporih pri organiziranju prve in tradicionalne druge stopnje je poudaril prednosti, ki jih bo dal študij prve stopnje.

Pomeni pa stopenjski študij slično kot usmerjevanje, obenem prilagojevanje študija različnim sposobnostim in ambicijam slušateljev, torej v nekem smislu humanizacija študijskega sistema. Slušatelji, ki iz katerega koli razloga težko zmagujejo študij in ga ne morejo ali raje vleče skozi štiri in pet let, bo univerza omogočila, da po dveh letih zapustijo fakulteto, ne kot na pol izgubljeni študenti, ampak kot formirani ljudje z zaokroženo izobrazbo prve stopnje in sposobni, da takoj stopijo v določeno poklic. Obenem pomeni obstoj prve stopnje nadsevažno razbremenitev višjih stopenj. Seveda je še mnogo vprašanj odprtih, čemu se ni čuditi, saj gre za nove oblike, kjer še nimamo izkušenj. Če je v preteklem letu bil poglavitni napor fakultete usmerjen

v organizacijo študija prve stopnje - študij druge stopnje je bil več ali manj mehanično prevzet od starih učnih programov - menim, da bo težje sicer napore v naslednjem letu v postaviti v študija tretje stopnje.

Postavitev študija tretje stopnje kot redne oblike univerzitetnega študija - že letos imamo prve zelo resne in obetajoče začetke takega tretjestopenjskega študija na elektrotehniški in ekonomski fakulteti - je rujna zato, ker kandidati zanjo nestrno trkajo na vrata, doraščajo nam pa tudi generacije diplomirancev druge stopnje, ki jim moramo - najnadarnejšim med njimi - nuditi možnost, da nadaljujejo študije v tretji stopnji. Kot izgleda iz dosežanih priprav po fakultetah, bo večina naših fakultet z 1961-62 odprla vrsto dobro pripravljenih specialističnih in magistrskih smeri tretje stopnje, kar bo pomnilo, da se bo našemu gospodarstvu in družbi čez tri leta odprl stalen dotok teh najvišje kvalificiranih strokovnjakov in široko razgledanih teoretikov.

Organizacija izrednega študija pomeni nadaljnji korak k demokratizaciji univerzitetnega študija

Povsem revolucionarne vidike odpira organizacija takozvane izrednega študija, ki bi ga raje imenovali posebnimi študiji, da se izognemo slabemu zvoku, ki ga ima izredni študij v naših ušesih. Organizacija tega posebnega študija, ki je letos srečno začel na nekaterih oddelkih in ki se bo verjetno večji del odvijal izven strogega območja ljubljane, v bazah na Primorskem, Štajerskem, Dolenjskem, Gorenjskem in se naslanjal deloma na naša velika podjetja in ustanove, je

revolucionarni novum, katerega daljnje posledice, ne le za razvoj univerze ampak za dvig izobrazbe vseh našega ljudstva, je danes še težko v polni meri oceniti.

Globoko sem prepričan, da bo ta študij dal izredne rezultate - in to je morda edino opravilo, če v pomanjkanju boljše izraza obdržimo za te vrste študij nadevek »izredni«. Vsi pa smo tudi čutili, kaj pomeni takšna baza izrednega, posebnega študija za okraj in pokrajino, kjer se organizira. Če pomeni organiza-

Člani novega Univerzitetnega odbora Zveze študentov

1. Čehovin Ciril
2. Čehovin Stane
3. Cenglič Ibrahim
4. Debelak Marija
5. Divjak Marjan
6. Dostanič Cedomir
7. Golouh Rastko
8. Jeznik Miha
9. Janec Tone
10. Kavčič Bogdan
11. Konec Janez
12. Kučan Milan
13. Lasbaber Franček
14. Nabergoj Milan
15. Pipan Ljubo
16. Pirš Juri
17. Praprotnik Zvonko
18. Puklavec Janko
19. Roškar Janez
20. Rugelj Janez
21. Sakec Ivan
22. Sokolov Vlado
23. Šimac Rudi
24. Škerlavaj Andrej
25. Sušmelj Jože
26. Tičar Niko
27. Toš Peter
28. Valentinčič Metka
29. Velikonja Tone
30. Vindišar Pavle
31. Volfand Zvone
32. Vukovič Momčilo
33. Zore Marko
34. Znidaršič Ivica

ČLANI PREDSEDSTVA:

1. Rugelj Janez
2. Čehovin Ciril
3. Čehovin Stane
4. Divjak Marjan
5. Nabergoj Milan
6. Puklavec Janko
7. Šimac Rudi
8. Vindišar Pavle
9. Zore Marko

Delegati spremljajo delo skupščine

Študentovsko gibanje v Južni Koreji in na Japonskem

«Tribuna» je doslej že večkrat pisala o študentovskih gibanjih v vzhodno-azijskih državah: v Indoneziji, Indiji, Burmi, v Južni Koreji in na Japonskem. Tako so si bralci ustvarili dokaj jasno predstavilo o delovanju tamkajšnjih študentov, o njihovem življenju, težnjah in političnih amereh. Tokrat smo se namenili seznaniti bralce z vlogo študentov v nedavnih notranjopolitičnih pretresih, ki so

v preteklem letu zajeli Južno Korejo in Japonsko. Značilno je, da so študentje v teh dveh državah precejšnja udarna sila, čeprav niso močno organizirani in nimajo določenih političnih programov, ki bi jih uresničevali. Njihova vloga ob zadnjih dogodkih v Južni Koreji in na Japonskem ni neka novega, vendar naj znovali poudarimo revolucionarnost študentov na, notranjopolitičnem področju.

Južna Koreja lutka, ki jo usmerjajo iz State Departmenta.

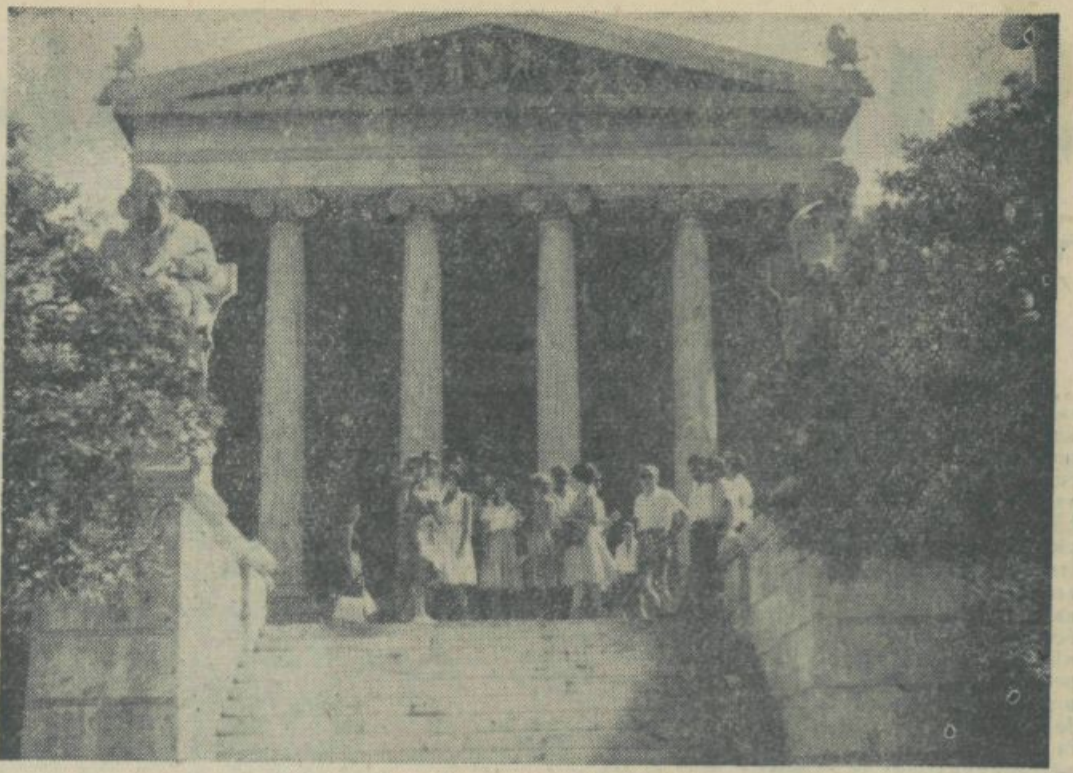
Japonska okupacija je okrepla nacionalizem pri mladi inteligenci, ki je našel med sedanjimi južnokorejskimi študenti prav ugodna tla za svojo ponovno rast, zlasti zaradi vedno večje domiracije ameriškega načina življenja v mestih. Gre torej za nekakšen nacionalni puritanizem, za očiščenje dežele vseh tujih vplivov, ki je za razliko od podobnih pojavov v Pekingju prostovoljen. Južnokorejski študentje odklanjajo ameriške cigarete, način oblačenja, ameriško rdečilo za ustnice, skratka vse, kar je iz ZDA. Zavzemajo se za določeno avtarkijo gospodarstva in se navdušujejo nad čistimi nacionalnimi ideali, ki so bolj ali manj v rasprotju z ideali iz tujine.

Rešitev korejskega vprašanja vidijo študentje v združitvi Severne in Južne Koreje in v osvoboditvi tako izpod ameriškega kot tudi sovjetskega vpliva, oziroma v popolni nevtralnosti dežele.

Sing Man Ri je odšel; kdo nekdaj bo novi Sing Man Ri, kajti študentje bodo slej ko prej sprevideli, da se razmere niso bistveno spremenile in da njihovim težnjam ni bilo zadosteno. Njihova moralna utrjenost in idejna praznina glede tega, kakšna naj bi bila njihova organizacija, še bolj

prav letala te vrste so imele ameriške oborožene sile v svojih oporiščih na Japonskem. Japonska bi takoj kaj lahko postala žrtev novega atomskega napada.

Konkretno so bile zadnje demonstracije naperjene zoper obisk ameriškega predsednika Eisenhowerja, ki naj bi očitno potrdil privrženost Japonske ameriškemu obrambnemu sistemu. Študentje so s svojo akcijo nedvomno pomagali, da se poruši močan, stebel hladne vojne. Žrtve, ki so bile številne, se v svojem boju niso ustrašili in tako dokazali, da so močna udarna sila, ki bi utegnili skupno z vsemi naprednimi gibanji na Japonskem temeljito preobraziti deželo vzhajajočega sonca.

Naši študentje na ekskurziji v Grčiji

Južna Koreja

Na predsedniških volitvah 15. marca sta diktator Sing Man Ri, ki je zastopal koristi velike južnokorejske agrarne in industrijske buržoazije, in korumpirana klika voditeljev njegove liberalne stranke doživela polom. Sledilo je grobo ponarejanje volilnih rezultatov, ki je povzročilo silovite demonstracije študentov ob podpori skoraj vsega prebivalstva. Neposreden povod demonstracij je bilo truplo nekoga študenta, ki so ga našli v nekem odtočnem kanalu. Takrat je v Seulu zavrelo. Na ulicah je več tisoč študentov iz sedmih seuleskih univerz spontano zahtevalo spoštovanje osebne svobode. Univerze (v Južni Koreji jih je nekaj več kot 50, med njimi so tudi privatne) so bile za časa Sing Man Rijevega režima izpo-

stavljene hudi tiraniji, kajti stari diktator se je predobro zavedal in bal mlade in napredne inteligence, ki se vedno bolj navdušuje nad idejami severne Koreje, in LR Kitajske. Številčno in organizacijsko močna policija je vedno pravočasno odkrila študente, če so še tako tiho kazali nezadovoljstvo nad režimom. Aretaciji je sledil zelo kratek in enostaven postopek: osumljeni študentje so kratkoma izgnili neznano kam. Kakršnakoli organizirana opozicijska dejavnost je bila v takšnih razmerah popolnoma izključena, tako da so tisti študentje, ki niso hoteli imeti opravka s policijo, morali bežati v Severno Korejo.

V demonstracijah so sodelovali vsi študentje, torej tudi tisti, ki izvirajo iz bogatih krogov in so tako staršem odrekli konfucijansko poslušnost. Zakaj? Napredne ideje tako z vzhoda kot zahoda so okrepile študente v prepričanju, da postaja Južna Koreja vedno bolj plen zgornjega sloja, ki živi razkošno po mestih pri tem pa pušča v bedi 85 odstotkov vsega prebivalstva — kmetov. Vsa zemlja je nam-

Korejski študenti na ulicah Seula

pa delovni program bosta nedvomno vplivali na njihovo revolucionarnost, ki je že kmalu po padcu Sing Man Rija močno splahnela.

reč v rokah veleposesnikov, industrija je zelo pičila, tako da kmetje praktično ne dobijo dela. ZDA so dale Južni Koreji približno 2 milijardi dolarjev pomoči v zadnjih 10 letih, katere pretežen del je šel za vojsko, ostalo pa je izginilo v žepih zgornjih plastí. Seveda pa terjajo ZDA v zameno za ta sredstva, naj bo

pa delovni program bosta nedvomno vplivali na njihovo revolucionarnost, ki je že kmalu po padcu Sing Man Rija močno splahnela.

Japonska

Medtem ko južnokorejsko študentovsko gibanje pogreša močno organizacijo in jasno začrtan program, pa japonskim študentom tega v toliki meri ne primanjkuje. Njihova najmočnejša organizacija je levičarsko usmerjena in se imenuje Zengakuren, kar bi po naše pomenilo japonska federacija avtonomnih študentovskih združenj. V njej je vključenih več kot 300.000 študentov s skoraj 140 univerz v celotni državi. Ustanovljena je bila leta 1948 in je neposredna naslednica zatiranega revolucionarnega duha mladih inteligentov na Japonskem in Kitajskem, ki so si med seboj dopisovali in se zavzemali za uresničevanje socialističnih revolucionarnih programov.

Oktober 1947 je japonsko ministristvo za vzgojo izdalo odlok o zvišanju letnih solnin od 600 na 1.800 jenov na vseh državnih univerzah. Študentje so proti temu protestirali; njihovi zastopniki so se zbrali in že mesec dni kasneje ustanovili v Tokiju organizacijo z imenom Kokugakuren ali po naše federacijo avtonomnih študentovskih združenj državnih univerz Japonske. Leto dni kasneje so tudi študentje privatnih univerz ustanovili svojo organizacijo — Shigakuren. Kmalu nato sta se omenjeni dve organizaciji združili in si dale ime Zengakuren.

Ta organizacija japonskih študentov je močno levičarsko usmerjena. Lenin, Trocki, in Mao Ce Tung so rjeni vzorci, vsi ostali socialistični voditelji pa so po mnenju pripadnikov Zengakuren renegati in revizionisti. Na vprašanje zakaj se japonski študentje oprijemljejo levičarskih idej, je kaj lahko odgovoriti. Živijo namreč v izredno slabih razmerah, po končanem študiju pa jim grozi brezposelnost.

Zunanja politika Kišijevje vlade, ki je hotela na polovici preteklega leta na vsak način spraviti Japonsko v še večjo odvisnost od ZDA, s tem, da je nasilno izvedla ratifikacijo pakta o medsebojni varnosti, je povzročila silovite demonstracije vseh naprednih sil na Japonskem, med njimi tudi študentov. Posebno med mlado generacijo je še vedno prevladal živ spomin na Hirošimo in Nagasaki ter na dogodke v zvezi s posledicami atomskega čarčenja. Razumljivo je, da si japonski študentje ne žele ameriških vojaških oporišč na svojem območju, še manj pa po aferi s smrtelnim letalom U-2 nad Sovjetsko zvezo, kajti

VENEZUELA študentje proti policiji

Svetovne tiskovne agencije so nedavno poročale o večdnevni nemirih in spopadih med policijo in študenti v prestolnici Venezuele Caracasu. Skopa poročila navajajo, da so se študentje zapirli v študentovsko mesto in v njegovi bližini zažgali avtobus, nato pa se niso zmenili za zahteve policijskih in univerzitetnih oblasti, naj zapustijo posele. Končno so sami od sebe izpolnili povelje in odšli iz svojega mesta. O študentovskih demonstracijah in spopadih s policijo so poročali tudi iz drugih mest Venezuele, tako n. pr. iz Puerto Kabele, tjer so univerzo, v kateri so bili študentje, obkolile štete pomorske pehote. Nekaj študentov je policija aretirala v krajih San Felipe, Barceloni in v Puerto la Crusu.

Brazilsko časopisje je komentiralo te dogodke in zatrjevalo, da je vzrok teh izpadov v tem, ker se vlada venezuelskega predsednika — zastopnika stanke demokratske akcije Venezuele — Bethancourta ni dovolj ostro spoprijela z ostalo strukturo Venezuele, ki je najbogatejša latinsko ameriška država. Po mnenju brazilskega tiska je Venezuela še vedno domena domačih veleposlanikov in tujih petrolejskih družb. Položaj predsednika Romula Bethancourta je močno oslabil, kajti po mnenju brazilskih komentatorjev silijo v Venezueli na površje ideje, ki so inspirirale tudi kubansko revolucijo. Po drugi strani je silisti glasove, da so nedavni nemirni delo pripadnikov strmooglavljenе diktature, ki želi znova obnoviti vladavino skrajnih desničarskih krogov. V zvezi s tem je treba naglasiti, da sodijo venezuelski študentje v Latinski Ameriki po-

leg kubanskih med najbolj revolucionarne in najbolj dosledne borbe zoper vojaško-fašistične režime in zoper diktaturo eksponentov tujih petrolejskih družb in domačih veleposesnikov. Venezuelski študentje se zavzemajo, naj bodo univerze žarišča svobodnega duha in neodvisnih mnenj in so se tako v marsikateri približali gledščem, ki jih zastopajo kubanski študentje. Venezuelski študentje imajo velike izkušnje, ki so jih pridobili v času, ko so državo pretresali prevrtni in borba za oblast med privrženecji vojno-fašističnega režima in pa med zastopniki demokracije.

Na prvem kongresu mladih latinsko ameriških držav

v Havani na Kubi, ki je razumljivo potekal v znamenju duha kubanske revolucije, so venezuelski študentje skupno s kubanskimi zastopali najbolj radikalna stališča o reševanju perečih problemov, k tajejo te države, posebno pa njihove akademsko izobraževalne prebivalce. Gre za dejanske uresničitelje državljanskih pravic in za popolno odpravo posledic diktatorskih režimov. Venezuelski študentje se tudi ostro borijo zoper stališča diktatorskih univerz, ki se niti v najmanjši meri ne zavzemajo za ožganitev in nadaljno uveljavitev državljanskih pravic in demokratičnih oblik vladanja. Po njihovem mnenju je diktatorski režim nedozdrljiv z obstojem akadem-

ske svobode. Mirno lahko rečemo, da se v venezuelskem študentovskem gibanju manifestirajo ideje kubanske revolucije in tamkajšnjih študentov, katerih vitalnost in dinamčnost postajata vedno bolj vzor študentom latinsko ameriških držav, ki podpirajo kubansko revolucijo. V zvezi z nedavnimi dogodki v Venezueli in z udeležbo študentov v protivladnih demonstracijah bi bilo kaj težavno ugotoviti, kaj je pravzaprav vzrok da so tamkajšnji študentje tako močno posegli v notranje dogajanje Venezuele. Mnenje, da se venezuelski študentje vedno bolj navdušujejo nad delovanjem njihovih kolegov s Kube, pa bi morebiti vzdržalo vsako kritiko.

Mednarodni seminar na Svedskem

Od 25. avgusta do 11. septembra lani je bil v Lundu, enem izmed švedskih univerzitetnih središč, mednarodni seminar, na katerem je bilo navzočih nekaj več kot 70 zastopnikov študentovskih organizacij iz večine evropskih držav, med njimi tudi s SZ, Madžarske, Poljske in Čehoslovaške, iz azijskih dežel, Afrike in Avstrije. Osrednja tema seminarja je bila «Položaj intelektualca v sodobni družbi». V štirinajstih dneh, kolikor je seminar trajal, so prebrali približno 11 referatov.

Zveza študentov Jugoslavije je bila v Lundu zastopana s štirimi člani, in sicer iz Zagreba in Beograda, dva pa sta bila iz Ljubljane. Med njimi je bil tudi predsednik komisije za mednarodno zvezo pri Uni-

verzitetnem odboru ZSJ Marko Zore. Pogovor z njim je v našem uredništvu kmalu stekel.

«Največji vtis je name napravila organizacija seminarja. Zdi se mi, da bi nam bila lah-

ko vzor pri pripravljanju podobnih seminarjev in študentovskih srečanj. Stroške seminarja je krila deloma švedska študentovska organizacija, večino sredstev pa so prispevali tako imenovani Rotary Clubs, ki so po končanem seminarju omogočili vsem udeležencem krajša potovanja po Švedski in seznanjanje s tamkajšnjim načinom življenja. Med drugim smo obiskali ladjedelnico Kokmus in pristanišče Malmö ter poboljševalnico za mlade delikvente.

Razprava na seminarju se je v glavnem osredotočila na vprašanje, kdo je v sodobni družbi pravzaprav intelektualec? V zvezi s tem so bila posebej zanimiva izvajanja sovjetskih delegatov in pa zastopnikov iz zahodnoevropskih držav. Lahko bi jih označili za ekstremistična, kajti tako eni kot drugi so trdno vztrajali na svojih stališčih in niso bili pripravljeni niti za las odstopiti od njih, tako, da se je razprava dejansko razblijala v nekakšnem filozofiranju, ki ni imelo nobene prave zveze z dejanskim stanjem. Čutili je bilo tudi ostro razmejitve med dejnimi koncepti in intelektualca v sodobni družbi, delegatov iz tako imenovanega socialističnega tabora in zahodnih držav.

Kakšna je švedska študentovska organizacija in njen ustroj?

Študentovska organizacija združuje pokrajinska združenja študentov. V Lundu so štiri, v drugih švedskih univerzitetnih središčih pa tudi več. Vsako pokrajinsko združenje ima na voljo lastna naselja, športne objekte, kulturno-zabavne prostore itd. Študentovska organizacija je strankarsko razdrobljena, vendar pa meja med njimi ni ostro začrtana. Večino imajo socialni demokrati in konservativci, sledijo pa jim komunisti in maloštevilne ne-nacistične skupine. Seminar v Lundu je bil v času, ko je bila Švedska na vrhuncu volilne kampanje. Študentom v Lundu je v zvezi s tem med drugim govoril tudi podpredsednik švedske konservativne stranke, vendar pa njegov govor študentov ni preveč razgalil.

Za konec pa naj še omenim, da naša Komisija za mednarodno zvezo tesno sodeluje s švedskimi študenti in da bo tudi v letošnjem letu organizirala izmenjavo.

IZ DISKUSIJE MARKA ZORETA

Študijska skupina

Pri komisiji za mednarodne zveze

Komisija za mednarodne zveze obsega komisijo za stike z inozemstvom, mednarodni študentovski klub, sekcije za strokovno izmenjavo praks študentov tehnike, ekonomije, medicine in stomatologije in pa sprejemni center. Prevladuje mišljenje, da je komisija delala v redu, morda je bilo delo nekoliko preveč enostransko, namreč nekako servisno delo organiziranja Mednarodnega študentskega srečanja izmenjave študentovskih delegacij, izmenjave strokovnih praks in sprejemanja skupin tujih študentov v poletnih mesecih. Vse premalo pozornosti se je pa posvečalo študiju mednarodnih študentovskih in tudi splošno političnih problemov.

V tem smislu misli naša komisija v svojem okviru organizirati študijsko podkomisijo. Ta bi se razdelila tako, da bi v posameznih odsekih zajela vsa svetovna politična področja. V raznih odsekih bi ljudje proučevali posamezne dežele kakega širšega političnega področja, kakor n. pr. črna Afrika, Latinska Amerika, zahodna Evropa itd. Študijska podkomisija bi lahko sodelovala s svojimi prispevki v zunanje politični rubriki Tribune, nadalje bi tu imeli lep izbor predavateljev zunanje političnih tem. Iz te grupe bi lahko izbrali prevajalce raznim tujim študentovskim delegacijam in

končno bi tu imeli lep izbor študentov, ki bi sodelovali na našem tradicionalnem mednarodnem srečanju ob diskusijah z izsajenimi našimi stališči.

Mislím, da bi bila ta oblika dela zelo koristna za študentovsko organizacijo in za posamezne študente, ker bi imeli tu še eno priložnost za izobraževanje na tem področju, ki je brez dvoma zelo aktualno. Zato je naloga komisije za mednarodne zveze čimprej ustanoviti študijsko podkomisijo in vanjo pritegniti širok krog študentov.

Ko govorimo o študiju mednarodnih vprašanj, moramo takoj poudariti, da je bilo o mednarodnem študentovskem srečanju že dosti govora. Zato bi čisto na kratko omenil nekaj novosti, ki jih bo naša komisija skušala na tem področju izvesti.

Predvsem se je izkazala potreba, da bi srečanje bilo nekoliko daljše, in sicer vsaj dva dni. Program za letošnje srečanje je bil le nekoliko prenapolnjen in torej morda nekoliko utrudljiv. Zato bomo v bodoče poskrbeli za dodatni prosti dan med delom in programom. Programu letošnjega dela je bila tudi predvidena posebna generalna diskusija, ki bi obravnavala različna vprašanja na predlog udeležencev samih. Čeprav je bila zelo dolga, vendar nismo uspe-

li izčrpati vseh predvidenih vprašanj. Za naslednji seminar bomo zato organizirali vsa dva generalni diskusiji in tako omogočili izčrnejše obravnavanje raznih aktualnih problemov, ki bi izhajali iz predvidenih tem in za katere bi se udeleženci še posebej zanimali.

Zelo važna naloga je tudi vzpostaviti boljše stike komisije za mednarodne stike na drugih univerzitetnih centrih, posebno tistih, ki nimajo podobnih mednarodnih manifestacij, in omogočiti, da vabijo predstavnike tistih študentovskih zvez, ki z njimi sodelujejo, na naše srečanje. S tem bi se srečanje še bolj številno okrepilo, kar bi pomenilo samo še povečanje ugleda te manifestacije pri nas in v tujini.

Letos smo posvetili veliko pozornost našim diskutantom na srečanju. Ker smo imeli precej težav z iskanjem ljudi, ki bi odgovarjali kvalitetam za tako udeleževanje, mislim, da bi lahko študijska podkomisija lahko v tej smeri mnogo pripomogla. Takoj ko se bo formalno, bomo začeli ljudi, ki bodo v tej komisiji sodelovali, pripravljati. Seznanjali jih bomo s temami predavanj in diskusij, omogočili jim bomo potrebno bibliografijo in pred srečanjem po možnosti priredili kratek seminar z našo študijsko grupo.

TELEGRAMI

PAKISTAN

Od 25. januarja do 1. februarja letos bo v Karadžiu mednarodna univerzitetna konferenca, ki se je bodo udeležili rektorji univerz iz 18 držav jugovzhodne Azije, med njimi Burme, Ceylona, Indonezije, Perzije in Kambodže. Udeleženci bodo razpravljali o vprašanjih iz področja visokošolske vzgoje.

PIKISTAN

Na medicinski fakulteti v Karadžiu je preteklo leto začelo študirati 35 študentov iz 12 azijskih dežel. Večina izmed njih ima štipendije svetovne zdravstvene organizacije.

ŠVEDSKA

Švedski študentje zadnje čase precej razpravljajo o ustanovitvi mednarodne univerze, na kateri naj bi študirali visokošolci, predvsem iz azijskih in azijskih držav.

ZDA

Število tujih študentov, ki študirajo na ameriških univerzah ali pa so tam na izpolnjevanju je v študijskem letu 1959/60 doseglo rekordno število, in sicer 48.486. Močno se je zvečalo število študentov iz Japonske, Iraka, Jordanije, Filipinov in iz Latinske ameriških držav. Največ tujih študentov je vpisanih na tehniških fakultetah.

ZAHODNA NEMCIJA

V Berlinu je bila od 7. do 11. decembra konferenca združenja zahodnonemških študentov. Razpravljali so med drugim o navezavi stikov s študentovskimi združenji iz ostalih držav, o socialnih vprašanjih in o visokošolski politiki.

JAPONSKA

Student Information Federation of Japan poroča o prvi skupščini članov tako imenovane Japonske študentovske organizacije Mingakuren — japonsko demokratično združenje študentov. Ta organizacija naj bi bila protitež znani levičarsko usmerjeni organizaciji Zengakuren.

AVSTRILIJA: Avstrilska študentovska nacionalna zveza bo od 15. maja do 3. junija letos priredila sedmo fotografsko razstavo evropskih univerz. Prispevke lahko pošljejo vsi rodni študentje, ki so vpisani na evropskih univerzah.

KANADA: Univerza «Laval» v Quebecu je izključila tri člane uredništva študentovskega glasila «Le Carabin», češ da so objavljali članke s protikolonijsko vsebino.

FINSKA: Vlada te države je namenila 3 milijone finskih mark za podporo tujim študentom, ki študirajo na njenih univerzah. Na Finskem je približno 150 tujih študentov, vsota pa je namenjena predvsem za Afričane in študente iz Latinske Amerike.

FRANCIJA: Nacionalna zveza francoskih študentov bo od 20. januarja do 2. februarja priredila šesto mednarodno študentovsko smučarsko taborišče v venskih Alpah, približno 70 km od Grenoble.

MEHIKA: Nacionalna zveza študentov arhitekture v Mehiki je priredila od 15. do 26. oktobra v Mexiko Cityju tretji panameriški kongres študentov arhitekture.

ZAHODNA NEMCIJA: Novembra lani so v Berlinu proslavili 150. obletnico ustanovitve Humboldtove univerze.

ZDRUŽENA ARABSKA REPUBLIKA: V Kairu bodo ustanovili politični inštitut na podlagi dogovora med to državo in Zvezo republik Nemčije. Inštitut bo imel oddelke za arhitekturo, za elektro-tehnologijo, za strojništvo in za gradbeništvo. Njegova kapaciteta bo približno 3.000 študentov.

SOVJETSKA ZVEZA: Novembra preteklega leta so v Moskvi slovesno odprli tako imenovano univerzo prijateljstva. Navzoči so bili najvišji sovjetski državni in partijski voditelji, med njimi tudi sovjetski premier Hruščov. Univerza naj bi bila primer uresničenja Leninevo zamisli o mirotjubnem sožitju. Študentje, ki so jih sprejeli na to univerzo, prejemajo štipendije sovjetske vlade ali štipendijo svojih vlad, nekaj pa je tudi takih, ki študirajo na lastne stroške.

Štiri premiere v enem mesecu

Štiri premiere v enem mesecu je za našo Dramo vsakogar dogodek, ki ga kaže podčrtati. Sicer gre to na račun kasne otvoritve sezone vsled prenavljanja gledališke hiše, vendar je to tudi izkupiček zavzetosti našega teatra, ki si je celo v tujni priboril laskavo oceno: majhen narod, ki pa ima velik teater. Nič zato, če so se naši osrednji gledališčniki že pri prvi premieri sprli. Sicer pa nam ne kaže tega razpredati, saj je bilo že dovolj »pjasnil« in »pjasnil« k pojasnilom pa tudi »Pavliha« je že povedal svoje. Naj nam bo dovolj samo pripomba, da se nam zdi vse tisto preklanje močno malenkostno — včasih se pač kaj ponesreči — in bi prav lahko ostalo za kulisami »Sna kresne noči«. Novo mladinsko igrice »Kekec in Mojca« pa smemo samo omeniti, če naj kaj več spregovorimo o ostalih dveh. Najprej o »Antigoni« že zato, ker je to slovenska noviteta in že zavoljo tega velja dogodek v našem kulturnem življenju.

ŠTE GLEDALI »ANTIGONA«?

Morda še ne, a skoraj gotovo ste že slišali zanjo. Saj je ob njej in ob njenem avtorju Dominiku Smoletu zavrženo v slovenski kulturni javnosti. Doživela je v kratkem času tri uprizoritve, kar za sodobno slovensko noviteto ni od muh. Zlasti še, ker je zaokrožila po osrednjih teatrir. Odkod tako zanimanje? Na kratko: Smoletu je za okvir antična »Antigona« in njen osrednji konflikt, to je konflikt med avtoritativno etičnimi načeli. Ta okvir pa je napolnjen s povsem sodobnimi problemi, s problemi človeka v XX. stoletju. Sofoklejev problem je tu močno razširjen. Ni samo odnos med oblastjo in posameznikom, je hkrati odnos med osebnimi in občimi koristimi, med osebnimi in družbenimi normami, da, celo med idealom in stvarnostjo. Ti odnosi so zelo aktualen problem, ki nikakor ni preprost. Z osebami, ki jih je avtor zvrstil okrog njega, nas je prepričal vsaj v tem, da se tega nikakor ne da reševati šablonski. Za s samo odločitvijo, da vzame antični okvir, pa je hotel poudariti večnost tega problema. To misel je funkcionalno podpirala tudi scena Draga Tršarja, ki ji je osnova stilizirano antično stebrišče, njegova masa pa razčlenjena v skladu s težnjami moderne plastike. Enako kostumi Mije Jarčeve, ki ilustrirajo tri tisoč let zgodovine: od preprostih toplo rjavih ogrinjaj zboru in sla, pa do nekakšaj »atomске« oprave stražnika, ki je že za-

radi blaga, svetlikajoče se plastične mase, učinkovala hladno, odbijajoče. Ali pa velja problem res za vse čase? V marsičem velja, prav gotovo pa velja v celoti za vsako razredno družbo in ne da se zamolčati, da v marsičem velja tudi za nas konkretno, za naše prehodno obdobje. Od tu pa je Smoletova »Antigona« tudi zrasla. Kljub temu, da je nadčasovna in velja za katerokoli družbo sedanjega sveta, je vendar tudi naša — naša sodobna tema. Kreon, Ismena in Terezijsa in Haimon imajo antična imena, a so ljudje iz našega mesta. Njihova načela njihove misli, njihova hotenja so hotenja naše vsakdanjosti. Antigona pa, ki je bila Sofokleju čisto realno bitje, čeprav posebej sestrinske ljubezni in pietete do mrtvih, je tu simbol večne težnje, je tu simbol večne težnje človeštvu. Za to ji avtor ni dal stvarne podobe, zato je sploh ni privedel na oder, dasi je vsepovsod pričujoča, kot duh, kot moralni imperativ. Režija je to skušala poudariti s snopom svetlobe, ki še pred dvigom zastora in po spustitvi na koncu dejanja, si je na proscenarij. Antigona je torej večna. Po njeni obsodbi vzame plamenico iskanja njen mladi paž in nadaljuje pot. Tako. Tej ali oni stvari bi se dalo oporekati. Zlasti, ker se ne da skrivati, da je delo zraslo iz svojstvenega pojmovanja osebne svobode, tako značilnega za določeno skupino, ki je prešla od »Besede« preko »Revlje 576« do »Perspektiv«. Vendar bi bila zato potrebna obsežna idejna analiza, ki si je zdaj ne moremo privoščiti. Delo je pa zaradi svoje umetniške tehosti dovolj prepričljivo, dragoceno.

Režija Slavka Jana je vse-skozi kar se da precizna, še uspešnejša pa v bolj dramatično razgibanem III. dejanju. Spretno je izrabljala tudi scen-

sko glasbo Uroša Kreka. Zavzetost ansambla pa je spričo tako bogatega, in stilno doganjanega teksta dovolj razumljiva. Lektor Tone Bajec je prispeval svoje k tekoči dikciji, dasi je bilo opaziti nekaj spodrsnjajev. Morda gre ponekod pripisati prehitremu tempu govora, da telet Stefke Droščeve ni vselej dosegal balcica. A njena Ismena je bila sicer dognana plastična. Součev Kreon je bil najtrdnjejša odrska figura. Souček nemara raste v prvaka naše Drame. Sever je seveda izdelal filozofa Telesiasa gladko in z veliko rutino. Kdove zakaj pa mu vendarle ni dal tiste enkratnosti, ki smo je pri njem vajeni. Bolj prikupen kot prepričljiv je bil paž Alija Ranerja, veliko boljši pa v gibanju kot v interpretaciji teksta. Haimon Borisa Kralja je bil povsem na mestu. Toda, ali se vam ne zdi, da bo ta »večni ljubimec« zakrnel v interpretacijah večno enostranskih vlog? Se kje drugje zna igrati? Podobno ugotovitev pa smemo zapisati tudi za Lojzeta Rozmana. Nemara ima političnih in podobnih mlitarskih vlog tudi on že dovolj. Potem je tu še glasnik, ki ga je predstavil Dušan Skedil in zbor, čigar tekst je recitiral Andrej Kurent. Tu velja zapisati še en pomislek. Zakaj je zbor reduciran na enega samega igralca? Nemara zaradi režijskega koncepta, ki je skušal objeti čas od antike do danes. Ta igralec je zato samo relikvija zbora tebahskih starcev. Zaključek je torej dosleden. Vendar bi bila nedoslednost tu nemara bolj na mestu. Zbor, pravi zbor bi dajal recitaciji večjo težo v čisto akustičnem smislu, in še večjo vsebinsko tehostnost in s tem neko trdnost celotni predstavi. To pa bi nemara še podprlo osrednje misel o splošnosti obravnanih problemov. Toliko o »Antigoni«.

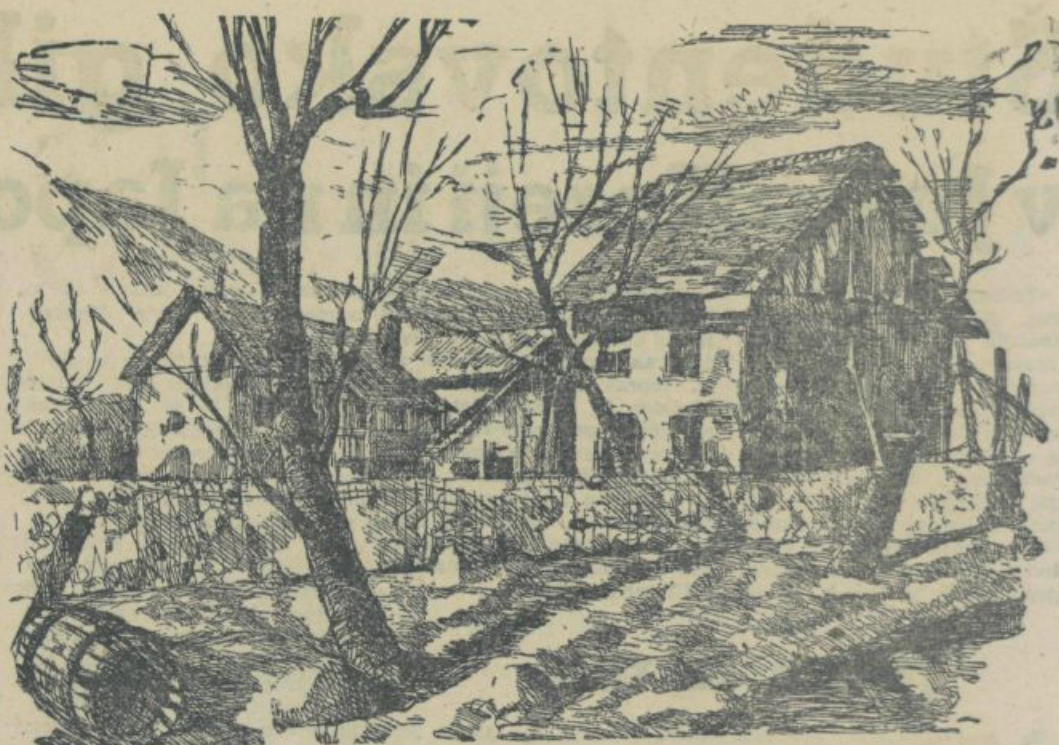
Vsekakor je predstava škoda zamuditi.

SE NEKAJ O »JAGODI GROZDJA V SONCU«

Avtorica predstave je mlada ameriška črnka Lorraine Hausberry. Prevajalka Mira Miheličeva, režiser in scenograf pa Viktor Molka. Ta drama je veliko preprostejša, pa zato nič manj dragocena. Pisateljica nam predstavi črnsko družino, ki se otepa z življenjem nekje na robu ameriškega vellestja. Zgodba Youngerjevih je povsem vsakdanja, prav taka, kakršnih je na tisoče v Ameriki. Iz Millerjevih dram pa tudi iz nekaterih najboljših ameriških filmov (Marty, Fantovski večer) jih tudi mi poznamo. Ne vem, če je res, vendar je kar seda vsiljiva misel, da je avtorica opisala svojo družino, toliko neposrednosti je v njenem delu. Prav ta iskrena neposrednost daje drami posebno ceno. Ze itak občutena stiska ameriškega malega človeka, ujetega med transmissije vellekapitala, pa je tu še potencirana z rasnim problemom. Prav to daje delu še večjo aktualnost in celo neko borbenost. Oblikovalčni mladosti gre pripisati dejstvo, da vidi razredni problem predvsem kot črnski problem, kar je vsekakor prenostavno. Bolj zaslužila, kot razumsko dojeta, je tudi misel, da s samoosvo-bajanjem črnega kontinenta prihaja nov čas tudi za ameriškega črnca.

Režija je s pravilnim posluhom vodila uprizoritev od vzleta do vzleta, preprosto, kot je tekst preprost. Tako je prišla najbolj do izraza osnovna dramska napetost, ki izvira iz karakterjev. Ti dobro izdelani karakterji so druga pomembna odlika drame. Spregovorimo o njih nekaj besedi in začnimo pri Beathi, ki čisto gotovo ima avtorične autobiografske poteze.

Beatha je študentka, ne še povsem zrelo dekle. Prav iz tega pa izvira njen neugnani temperament, ki je včasih zalev in celo ujedljiv, včasih deklarativen, drugič spet lahkonog in igriv, vselej pa iskren. Beatha pa je tudi tisti človek, ki ima v družini najširši razgled. Univerza ji je dala duha modernega časa, ki v ostalih spričo resnih predsodkov ni mogel vzbrsteti. — Zdi se, da je bila vloga napisana kot naloga za Majdo Potokarjevo. Beathina mati, gospa Youngerjeva, je nepremakljiva avtoriteta v družini, vendar do kraja razumevala črna. Avtorica ji je dala še nekaj pravilnih potez, s čimer je njen lik dobil toplo človeško prikupnost. Vlogo je mojstrsko dognano interpretirala Mira Danilova. — Walter, njen sin, je šofer. V svojem bogu za

PERAZIČ TOMISLAV: STARA BAJTA

eksistenco je najbolj razpet med družbeno protislovja. Silno aktiven je, a vedno nekaj hoče, pa so zato njegova porazi najpogostejši, včasih močno dramatični. Igral ga je Miha Baloh. Z Walterjem nosi breme njegova žena Ruth, ki ji je dala umirjeno prenostavno dvobarvno podobo Slavka Glavinova. Res je, da ji tudi tekst ni dajal dosti večje možnosti. Razen nekaj drobni likov je tu še mrzlo

poslovni gospod Lindner, ki mu je dal polizano in precizno dosledno podobo Maks Furijan. Karakterji so plastični, konflikti, ki nastajajo med njimi, so povsem logični in prepričljivi. Razpoložena so zato ujeta v široko skalo med veseljem in žalostjo, med zmago in porazom, tu in tam zavzemajo celo pretresljivo tragično. Vsi ti ljudje nekaj hočejo in povsem logično je njihovo za-

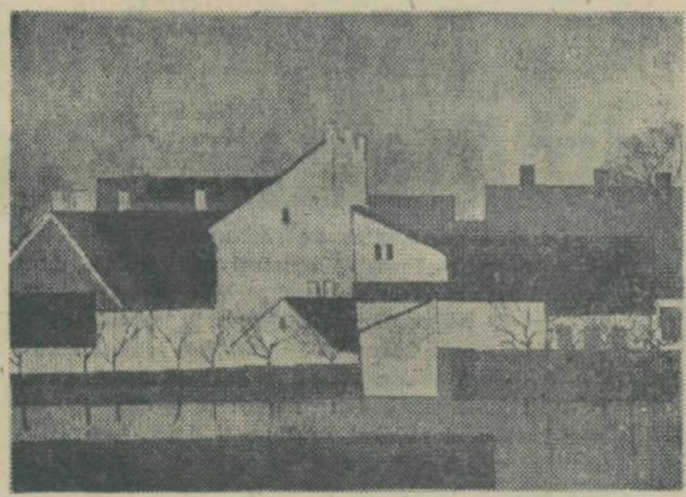
ključno spoznanje, da je treba vztrajati, ker se da le tako, čeprav samo ped za pedjo, osvoboditi svoj prostor na soncu. Prav ta optimizem pa razveseljuje in ob misli, da je drama tudi na Broadwayu doživela velik uspeh, zaslužitmo, da se ji, kar se teh problemov tiče, tudi v Ameriki nekaj premakni. Tudi ta predstava v naši Drami je zelo lepo doživljena. S. F.

Nezahteven poizkus

Pri razpravljanju o naši filmski problematiki redko spregovorimo o domači filmski komediji. Vedno ugotavljamo, da imamo nekaj neizrazitih poizkusov, da pa o pravi, res naši in sodobni komediji ne moremo govoriti. Zatorej ni nič čudnega, če sleherni film tega zanra sprejmeta z zadovoljstvom tako občinstvo kot kritika. Naš najnovejši film iz te zvrsti, ki je po nekajmesetnem romanju iz puljske arene dospel tudi v naše kinematografe, je »Tovariš predsednik srednji napadalec«.

Dejanje se odvija v podeželskem središču, ki si prizadeva, da bi dobil videz pravega mesta. K temu bo morda pripomogla ustanovitev JOK-a (Jugoslovanskega opankarskega kombinata), vsi občinski moške pa so globoko prepričani, da bo o usodi njihove starije odločala kvalifikacijska nogometna tekma. Po številnih zapletih in razpletih se odigra usodna tekma, ki prinese domačinom poraz, čeprav je v njihovih vrstah igral srednjega napadalec sam tovariš

uspel (fotograf, kurir), pri tem pa je zamarenil celovitost in trdno povezanost dejanja. Vih razbitosti dejanja še povečuje nevigirana igralška ekipa, saj so posamezne kreacije glede na kvaliteto izvedbe v širokem razponu. Zares izvirna in učinkovita igra odlikuje predosem fotografa (Mija Aleksič), ki izstopa od ostalih, razen kurirja povprečnih in podpoprečnih likov (slikar, poštna uradnica). Pravo komedijsko vzdušje, poleg same nogometne tekme, ustvarjajo številni sočni dialogi in monologi, čeprav niso vedno funkcionalno vključeni v celotno zgodbo. Mimogrede naj bo povedano, da pridejo manj do izraza zaradi izredno slabega tona, ki vseskozi moti zlasti še, ker ni prevoda. Svoj namen, podrguro uro zabavati, je film z nekaterimi pridržki dosegel. Kljub svoji nezahtevnosti in obilju začetniških napak ali pa prav zato — je najbrž dosegel precej več. Vsaj moral bi veljati kot vzpodbuda naši filmski komediji, ker je nedvomno dal filmskim ustvarjalcem določene izkušnje in pobude. Navsezadnje si neke celovite nacionalne filmske kulture ne moremo zamisliti brez polnokrvne in samostojne komedije, ki se je otrsela stereotipnih in tujih elementov. Albin B.

KARLAVARIS BOGOMIL: HIŠE — OLJE

PROZA KURTA KUŠENBERGA, PO ZASNOVI TAKO NENAČADNA, GROZLJIVO FANTASTIČNA IN OSUPLJIVA, JE PO DRUGI STRANI Vendarle povsem realna. Kurt Kušenberg gleda človeški rod kot species, svojevrstno plemo, z menjavanjem možnega in nemožnega, smisla in nesmisla nekoliko odmaknjeno, nekoliko ironično razmišlja o strasteh, dejanjih, navadah tega plemena.

sl kaj, da ne bi pritrtil javnemu tožilcu in pridržujem si pravico, naj bodo sodbi visokega sodišča podvrženi samo moji ukazi, ne pa tudi njih enostavna, morda celo nepremišljena izvršitev. Kam pa pridemo, če bomo delavce enačili z gospodarjem? Tega sodnik ni mogel dopustiti. Pokaral je obtoženca in mu nakazal meje, za katerimi je tako ali

nekrivdi, ampak o strasti, o strasti, s katero je mlad mož bojeval boj proti staremu svetu. Strast pa zahteva, da se jo presoja z ozirom na njeno prizadevanje, ne pa z ozirom na morebitno škodo, ki jo je povzročila. »Dovolji« je zaklical obtoženec in vdrug planil kvišku. »Dovoljujem si sporočiti svojemu zagovor-

tvorov, bi prav hitro našle pot nazaj, od koder so prišle. Na kratko: vse človeške stvaritve so navadna trma in so že od početka prepuščene uničenju. V vsakem od predmetov, ki nas obdajajo — tudi v sodniški mizi in v klopih, na katerih sedé spoštovani poslušalci — gnezdí smrt in čaka, da bi jo osvobodili. In osvoboditev te smrti povzročita veliko zadovoljstvo, ki ga občuti celo tisti, ki pri tem utrpí škodo. Ko uničujemo, se odrešujemo stvari, ki jih nosi zemlja v preobilici in proti svoji volji. Seveda bo prvi korak povzročil bolečino, kajti usmerjen je proti graditelju v človeku. Ko pa je v stavbo vsekana prva luknja, razsvetli ves pojav uničevanja nekakšna svetla vedrina in enakomerno nazadujoče delo se živahno nadaljuje. Mnogo preveč ljudi je, ki v predmetih gradijo smrti gnezdece, in mnogo premalo takih, ki bi vračali zemlji, kar ji je bilo odvzeto.

Na sejmšiških lahko opazujemo, kakšen naval je na tiste stojnice, kjer lahko človek proti odplačilu po mili volji razbija glinaste predmete. Ni se rodil človek, ki mu ne bi rušenje povzročalo enake veselja kot grajenje. In medtem ko govorim, sem lahko prepričan, da mi vsi, ki so tukaj zbrani, v srcu pritrjujejo in se ukvarjajo z vprašanjem, kako bi bilo, če bi sodniško poslopje kamen za kamnom porušili. »Obtoženec« je vzkipek sodnik, »vi se spozabljate!«

»Prav nasprotno,« je odvrnil mladi mož, »jaz se spominjam, kajti dovolj dolgo je že tega, kar sem smel rušiti poslopja. Na vprašanje, ki sem ga položil na usta tudi svojim poslušalcem, sem odgovoril s tistimi dejanji, zaradi katerih stojim zdaj tukaj. Mar jim morem razjasniti drugače, kot da pokličem za priče najskritejše globine človeškega srca? Kar sem storil, sem storil za vse, ki bi to želeli delati, pa vseeno ne delajo. To, da se je tudi mojih pomočnikov polastila vneza, ki je navdahnila mene, naj jim ne bo pripisano v škodo: podlegli so istim besedam, katerim — in to si želim — bi mogli podleči tudi vi, ki ste prisotni. Več nimam povedati in pričakujem razsodbo, ki se bo prav tako skrbno zavzela zame, kot za poslopja, ki sem jih dal razušiti.«

In ko je vstal državni tožilec, so poslušalci v dvorani zadržali dih. To, kar je imel povedati, je ležalo na dani, vsi pa so napeto pričakovali, kakšnih besed se bo pri tem poslužil. Cel trenutek je veljavni mož strogo gledal v dvorano, nato pa je spregovoril: »Obtoženec mi napravlja mojo dolžnost lahko in težko obnemem. Láhko, ker je obravnava razkrila jasno sliko njegovih zločinov, in težko, ker ne morem razumeti, kako je mogoče, da je človek kot ste vi, človek kot sem jaz — zmogel takšnih hudodelstev. Za obnovo dejanskega stanja ne bom potreboval mnogo besed: v temnih, meglenih nočeh se je obtoženec odpravil k nenadzorovanim poslopijem in jih s pomočjo najetih malopridnežev razrušil do temelja. Dokler še ni zapravlil podedovanega imetja je v skladu s tem, kar dovoljuje zakon, zakonito kupoval poslopja, ki si jih je pozelel razrušiti. Ko pa je očetova zapuščina, ki bi pač bila vredna boljših smotrov, kmalu pošla, se je brez pomisleka lotil tuje lastnine in se pregrešil nad žulji in ponosom celih pokolenj. Kar so ta zgradila, kar so z ljubeznijo negovala in ohranjala — to je njegova surova roka razrušila. Medtem ko se lastniki predajajo spanju pravičnika in vidijo v snu ne samo svoje otroke in vnuke, ampak celo pravnuke in otroke pravnikov vračati sredi častitljivih zidov, medtem je na delu neumljivi kramp in spreminja dragoceno poslopja v ruševine. Mesec si zakriva obraz, da ne bi bil priča zločinu in zaman kliče čuk svoja svarila. Le kako naj bi ga slišali oni, katerih nameni so slabi? Oni, ki so voljno sledili ukazu uničevalca, spočetka zaradi pohlepa po denarju, kasneje — ko jih ni mogel več plačevati — pa iz čistega veselja? Čeprav je bilo mnogo kramponov na delu, ne smemo zapasti napaki, da bi ne enake dele razdelili krivdno, ki ne obremenuje zapeljancev, ampak izključno zapeljivca.«

KURT KUŠENBERG

Uničevalec

tako že bil, nato pa pozval državnega tožilca, naj zopet postavi svoj glas v službo pravičnosti. »Pravičnosti,« je nadaljeval tožilec, »mojemu glasu ne primanjkuje, kajti krivica se sama obtožuje. Mar nismo pravkar slišali, kako se je krivec postavil s svojo krivdo, in ljubosumnem prizadevanju, da bi mu je noben pomočnik ne zmanjšal? Zato najnujnejše pozivam vas, porotniki, ki boste izrekli odločitev, da obtoženca spoznate za nevarnega sovražnika vsega obstoječega in ustvarjajočega, za uničevalca slehernega izročila in da mu izrečete najhujšo kazen.«

Resni govor je dosegel svoj učinek; vsakdo je občutil, da obtoženemu ne kaže dobro. Tudi zagovornik je to opazil in se odločil za takojšnje ukrepanje, tako da bi beseda bila poražena z besedo. Bolj kot na svoje dokaze se je zanašal na svojo dolgo črno brado, ki je — pa naj bo še tako čudno — skoraj vedno pridobila porotnike na njegovo stran. »Mi vsi,« je govoril, »smo bili nekoč mlajši kot danes in se še dobro spominjamo časov, ko smo zaradi same prekipeljavosti moči hoteli puliti drevje. Jasno je, da puliti drevje ni prav, kajti drevje raste in nam daruje senco in plodove. Toda kdo pomisli na to, dokler v njem vré mladost? Ni lahko biti mlad. Mladenič, ki se v njem prebudi zavest, da živi lastno življenje, odkrije, da je zemlja stara in razdeljena in pozidana. Stoletja, tisočletja je bremenijo, vladajo ji glasovi iz grobov in na vsakem vogalu stoji muzej. Svet je okamenel, ne meni se za mlade ljudi, ampak stopa po svoji začrtani poti, uklenjen v orove, ki mu jih je nadelo siva davčina. Ni čuda, da mladega moža razganja sila, da bi si silo razmaknil to, kar ga utesnjuje, in razrušil, kar nasprotuje njegovim širokopoteznim načrtom. Mladenič se razmahne, mož gradi, stavec pa varuje — vsak od njih opravlja to, kar mu je odmerjeno, nihče ne posega čez svoja leta. In vi, spoštovani porotniki, ne boste sklepali o krivdi ali

niku, da ga odslavljam in prosim za zaključno besedo, ki mi po zakonu pripada.«

V dvorani je nastal velik nemir. Vse oči so se uprle v zagovornika, ki se je zbežan in užaljen gladil po bradi. Ko mu to ni nič pomagalo, je počastil sodni zbor s poklonom in z umirjenim korakom zapustil dvorano; obtoženec je bil prepričan samemu sebi. Tako tiho je bilo, da se je prav do zadnjih klopi slišalo šepetanje sodnika, ki se je posvetoval s prisodniki. Potem se je sodnik odkaljaj in dal mlademu možu besedo, z nujnim opozorilom, naj govori zmerno in naj z objestnostjo ne slabša svojega položaja. Obtoženec je smehljaje pokimal, kakor bi ga ta nasvet zabaval, in pričel: »Visoko sodišče in drugi poslušalci!«

Toda že ga je sodnik prekinil: »Ni dovoljeno, obtoženec, da nagovarjate poslušalce. Vaše besede veljajo sodišču in samo sodišču.«

Obtoženec je zopet pokimal in v znak opravičila malomarno zamahnil z roko. »Potem,« je nadaljeval, »ko sem se znebil zagovornika, ki je bil pravkar na tem, da bi iz mene napravil nedoraslega razgrajajo in iz resnice smešno spako, bi rad v preprosti obliki razložil, zakaj sem zaobljubil krampu. Vse človeške stvaritve so izrgane iz narave in navdihnjenno s težnjo, da bi se zopet povrnil k naravi. Ta težnja žene izgotovljeno izdelke k samouničenju, to je k pojavi, ki ga je sicer mogoče zadržati, nikakor pa ne preprečiti. Se predno je hiša dokončno zgrajena, že začneja razpadati. Zrak prinasa razkrajaajoče kisline, ki pričnejo z delovanjem v zidovju, v tramovih se vgnezdí lesni črv v globini pa predurno deluje talna voda, spodkopuje temelje in povzroča vsakovrstno gnitje. Ni preteklo leto in že prikliske napredujejo uničevanje ljudi k obrambi in le zaradi njihove skrbne negse jim posreži, da očuvajo poslopja skozi stoletja. Če bi prepustili stvari same sebi, če jih ne bi več podpirali z berglami in na silo zdravili njihovih

»Prav nasprotno,« je odvrnil mladi mož, »jaz se spominjam, kajti dovolj dolgo je že tega, kar sem smel rušiti poslopja. Na vprašanje, ki sem ga položil na usta tudi svojim poslušalcem, sem odgovoril s tistimi dejanji, zaradi katerih stojim zdaj tukaj. Mar jim morem razjasniti drugače, kot da pokličem za priče najskritejše globine človeškega srca? Kar sem storil, sem storil za vse, ki bi to želeli delati, pa vseeno ne delajo. To, da se je tudi mojih pomočnikov polastila vneza, ki je navdahnila mene, naj jim ne bo pripisano v škodo: podlegli so istim besedam, katerim — in to si želim — bi mogli podleči tudi vi, ki ste prisotni. Več nimam povedati in pričakujem razsodbo, ki se bo prav tako skrbno zavzela zame, kot za poslopja, ki sem jih dal razušiti.«

Komaj je obtoženec končal, že se je po dvorani razlegel surov hrušč. Kot po dogovoru so se zrušili si stoli in zavest krivde na vedrih, čilih obrazih poslušalcev je izdajala dovolj jasno, da so opravili grupni dogodek s predurkom. Sodnik sploh ni imel asa, da bi dal izraza svojih nejevolji, kajti takoj nato se je pripetilo isto s klopio, ki je bila dozdaj ena porotnikov. Uničevanje je napolnilo dvorano, prah se je vrtinčil v pramenih sončnih žarkov, ki so vdiralí skozi visoka okna, in ko bi bili pri okri krampi, bi hiša pravice doživela nekaj hudega.

Prev. L. Kralj

Raznovrstnost likovnega izraza

V zameno za lanskoletno razstavo sodobne slovenske upodobljajoče umetnosti v Novem Sadu smo imeli pred nedavnim priložnost, da spoznamo prizadevanja umetnikov iz Vojvodine na razstavi v Jakopičevem paviljonu. Zal pa ta likovna prireditev ni mogla zaslužiti naslova reprezentativna glede na komaj razumljivo dejstvo, da je bil predstavljen poleg dvaindvajsetih slikarjev le en (!) sam kipar, ki se je komaj izvil iz čistega akademizma. Morda bi bil glede na omejene razstavne prostore bolj primeren izbor nekaterih bolj kvalitetnih vojvodinskih slikarjev in kiparjev. Zdi pa se, da je šlo organizatorju pač bolj za številnejšo predstavitev oziroma za prikaz stilno različnih osebnosti, za katere pa je značilen tipičen, v samem okolju pogojen, umetniški akcent. Gledano s tega vidika je razstava svoj cilj tudi dosegla, razen če seveda zatisnemo oko ob pomankljaju plastike in eventualno tudi grafičnih listov.

Kot je bila za vojvodinsko upodobljajočo umetnost preteklega stoletja značilna tipična meščanska portretistika, tako lahko danes, gledano s čisto tematskega vidika, ugotovimo dominanco ravninskega pejzaža. Bolj kot kjerkoli drugod v Jugoslaviji vzne-mljavo ravno v tem delu naše države večino likovnikov ta enovitost obdajajočega okolja, ki zahteva od umetnika po eni strani stopnjevanje zavzetosti in poglobljenost, še posebej pa sposobnost raznovrstnih asociacij in približanj

tako preprostem motivu, da ostane ob tem umetniškova vizija prepričljiva in izvirna, približna vsakdanosti in hkrati neefemerna.

Stremiljenja za doseganje tega cilja je značilnost tudi ljubljanske razstave. Torej zavzemanje za izvirno vsebino, često skoraj bolj kot likovno — večina razen redkih izjem ostaja v bolj ali manj realnem pojmovanem in tudi prikazanem okolju — obenem pa prilagajanje sodobnih likovnih konceptov, predvsem v formalnem smislu, tej izrazi nacionalni umetniški problematiki. Prav to poslednje dejstvo loči vojvodinske slikarje po eni strani oziroma izpolnjuje s tem njihovo željo po svobodi likovnega izražanja, ki jih tako z neko notranjo kontinuiranostjo zopet vključuje v združeno in ubrano umetniško celoto.

Opredeležujoč slikarje po stilnih znakih bi lahko posegli prav tja na začetek 20. stoletja, kjer se zdi, da ima fovistično razgibani Vlahinec še vedno močan vpliv na Graovaca, niti se še ni ljilčeva izvila iz impresionistične tradicije. Tako bi lahko še naštevali predstavilke realizma, ekspresionizma, naivne umetnosti, strukturizma in podobno, s čimer pa bi zašli predaleč. Omejimo se na umetnike, katerih olja vidno izstopajo izmed ostalih. To so predvsem Kerac, Oprešnikova, Vrsajkov, Kečič ter oba »navižna« Vanjek in Karlararis, prvi že z močno stilizirano, ostro in temnejšo paletjo.

Prav gotovo je Kerac najiz-

virnejši in predvsem najbolj neposredno prizadet izpovedovalec vojvodinske zemlje, ne glede na tehnično popolnost ter hkrati preprostost. Njegovi varianti Orta zemlje sta prava likovna simbola. Tudi Oprešnikova na sebi lasten način prepričuje gledalca z mikrokosmosom v lucidnih barvah o pogojenosti svoje umetniške vizije. Petrovič v obeh svojih tapiserijah uspešno gradi s skoraj grafičnimi elementi prizadetost in hkrati iskanje prirodne elementarnosti. Medtem ko sta obe Vrsajkovi olji pravi koloristični in hkrati meditativno opredeljeni likovni izpovedi, izraža Kečičeva Crna vaza krčevito iskanje neke intimnosti in notranje toplote v za umetnika tako pustje vsakdanosti kot jo je občutil v Gozdu.

A. Bassin

Rudi Pergar: Avtoportret

Nekje živi deček...

Sovjetski film »Serjoža«. Scenarij so napisali V. Panova, G. Danelija, I. Talankin po povesti V. Panove. Režija: G. Danelija in I. Talankin. Igrajo: I. Skobceva, S. Bondarčuk... in »Malčik« (deček) — Borja Bahmatov. Mosfilm 1960.

Da bom do konca ostal objektiven, bom kar na začetku zapisal, da je film zelo dober; še več — film je odlični in spada po svoji umetniški vrednosti med tako pomembne stvaritve sovjetske kinematografije, kot je »Balada o vojaku«, kot je »Človekova usoda«... V vseh teh filmih je v središču pozornosti človek, njegovo vesele in žalostno življenje, v njih je izpovedana vera v človeka in življenje na preprost, naraven, umetniški in človeško prepričljiv način. Nikjer ni solzave sentimentalnosti, ni napihnjene patetike (če izvajamo morda en sam prizor z materjo iz filma »Balada o vojaku«).

Serjoža, čigar življenje prikazuje istoimenski film, je deček, zelo majhen deček. Se ni prav pogledal v svet, pa se že srečuje z mnogimi težavami, ki se jih ne more kar tako znebiti. In ena najtežjih med njimi je misel na to, kako se bo mama omožila in bo v dom prišel tuj človek — novi očka.

Pisatelj V. Panovi je uspelo v povesti Serjoža prese- netljivo prepričljivo psihološko neutemeljeno podati odnos med očimom Korosteljevom in pastorkom Serjožo, kar velja še posebno za prikaz, kako si zna preudarni, pravični in očarljivi Korosteljev (igra ga S. Bondarčuk) pridobiti najprej naklonjenost in potem tudi ljubezen otroka. Isto lahko trdimo tudi o filmski prireditvi pisateljskega dela. Posebej velja omeniti prizor, ko Korosteljev kot modri starejši tovariš prepričuje svojega mlajšega tovariša — pastorka

Serjožo, da ne more z njim in z mamo v Holmogor, v kraj, kamor je Korosteljev premeščen. Tako se sreča otrok prvič s tistim hladnim »treba je, se mora« (»nado«) in spozna tudi drugo neprijazno in neumljivo stran življenja. Po ogoljenem in neprijazno sivem gozdu, med počrnelim drevjem hodil iskušeni človek — Korosteljev in z njim tava deček — Serjoža. Človek govori: »... na svetu je tudi beseda, ki se ji pravi »Mora se«... Moraš!... in te, čeprav toplo izgovorjene besede, mrazijo z zimsko silovino vred ubogega, majhnega otroka, ki se molče upira nujnosti, ki vanjo kljub temu, da ne ugovarja glasno, povsem ne veruje. To dokazujejo dečkove kretnje, njegova hoja, na stran pomaknjena kučma, ves otrokov nastop — prisrčno prepričljiva igra Borje Bahmatova.

Svojska lepota in posebna vrednost filma pa je še posebno v tem, da je svet, v katerem živi Serjoža, prikazan tako, kakor ga dojemata in spoznava otrok sam. Živemu in dramatično napetemu zunanemu dogajanju v filmu (vožnja z novim kolesom po vasi, »skrivnostno gozdnjivi obred« tetoviranja ponoči v osamljeni koči...) ustrezajo enako ali včasih še bolj domiselno prikazovanje notranjih doživljanj otroka, njegove razgibane in občutilne duševnosti (sanje Serjože, nastop rib v teh sanjah, razgovor dečka z najljubšo igračo natemo »biti ali ne biti«...). Ze kar nepozabna sta prizora, ko se otroci poslavljajo od svojega prijatelja Jenjke, ki se

odpravlja na šolanje v Rostov — neznan v svet. Dolga cesta, ki vodi daleč... in štirje palčki na njej. Pridrvi prvi avto in zdrvi, mimo, pripelje se drugi, ustavi se, vzame Jenjko in zgine v daljavo. Slika se spremeni. V tem ogromnem svetu korakajo odločni trije človeki. Visoko nad njimi so

veliki oblaki. Kdo bi se znašel v tem prostornstvu?

Serjoža je v filmu prav tak, kot je v delu V. Panove: ganljiv, smešen, življenjsko pristen otrok s svojimi mnenjem o svetu, cesti, stroju, sovhozu... z lastno sodbo o možnostih, dolžnosti, prijateljstvu...

Valentin Cundrič:

Oči

Oči nimajo jezika, ne rok, ne topliga pasu, vendar laže kot grio, laže kot telo, laže kot stila osvobodilo človeka. Govore brez jezika, objemajo brez rok, grejejo brez pasu. Usta gonore sto jezikov pa nikoli ne znajo ponoviti besed srca kot oči, kadar so vlažne. Jok je le eden in tudi smeh je en sam. Dvojčka sta in žene ju ne ločijo.

Janez Juvan:

Dve pesmi

V očeh davne bolečine spet stje sonce. Nobena svetloba ne bo utrudila barve mojega neba.

Po brezkončnih cestah, belih od sreče, iskrivega smeha in vdanjih besed hodim

in iščem dan, ki se konča z jutrom.

Ne boj se.

Smrti

preraščajo vse:

odpadlo jesensko listje,

vojnj gozdne prsti,

mesečno roso

na strehah

in kri.

Sama

bova na dnu

smolaste teme.

Jože Prešeren:

Tuje dekle

S SOPKOM POLJSKIH CVETLIC SI MI PODARILA SVOJA USTA

IN KAKOR OTROKU

PONUJILA PRSI.

TRAVE SO TI ZAKRILE OČI

IN SOLZO

LJUBIL SEM ROŽE

IN USTA

IN PRSI

IN SOLZO.

»reprezentančne« in bolj za oko privlačne primerke in se ni toliko oziral na vsebinsko vrednost in zanimivost v CSSR izdanih knjig. Zato smo po-

Združene založnikov FLR Jugoslavije je priredilo v dnevi od 17. do 27. decembra 1960 v razstavnih dvoranah v Narodni in univerzitetni knjižnici nekako reprezentančno razstavo češkoslovaške knjige. Razstava naj bi seznanila našo javnost nekoliko obširneje in na kar najprimernejši način z možnostmi, ki jih nudijo našim bralcem češkoslovaške založbe in naj bi pobudila čim večje zanimanje za češkoslovaško knjigo pri nas.

Razstava je bila okusno in spretno prirejena, razstavnih prostor je bil dobro izbrljen. Vendar, kar se pri takih in podobnih razstavah večkrat primeri, se je zgodilo tudi tokrat. Zdi se, da je razstavilac izbral iz obširne in vsebinsko vsekokor bogate zakladnice v zadnjih letih izdanih češkoslovaških knjig (o tem pričajo seznami in prospekti češkoslovaških založb) res samo

Češkoslovaška in jugoslovanska zastava v zadnjih letih ne plapolata ravno prevečkrat ena ob drugi; tokrat sta. Želeli bi, da bi odsej še večkrat plapolali skupaj kot simbola kulturnega in političnega tudi ostalega sodolovstva, zakaj res je, da so si naši narodi imeli kaj povedati in da so znali uspešno sodelovati, če ne drugje, pa vsaj na področju kulture.

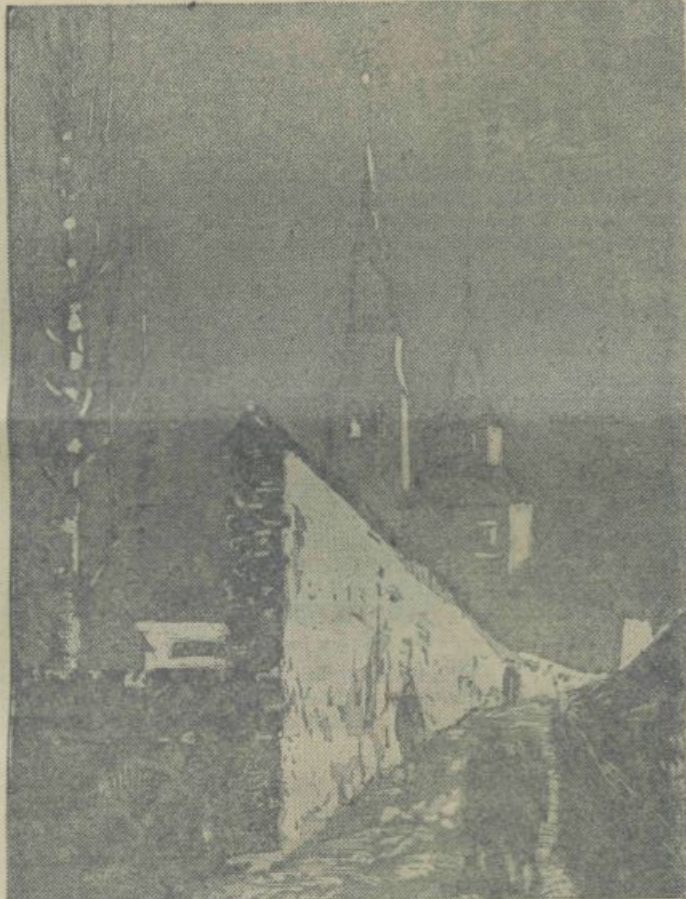
Igra otrok je nepriljeno naravna, živa in neposredna.

Vsak otrok je za gledalca presenečenje zase: omenimo samo Vasko, »odraslega« otroka, ki kadil in, kakor sam meni, enakopravno sodeluje pri družinskem posvetu, kjer razpravljajo »kaj bomo storili z mano« (Vaskom). Otroški svet je v filmu tako poetično bogat in simpatičen, da se nam zde odrasli in njih svet kar neznavni. Posebno velja to za lik matere, ki je sicer dobro zaigrana, a je brez tiste topline, ki jo pričakujemo, je brez jasno izoblikovanega odnosa do sina Serjože. Zdi se, da je tu slaba stran filma. Vendar to ne velja za vse odrasle osebe. Sam Korosteljev je zelo blizu otrokom in še bolj pomorski kapitan, Vaskin stric (igra ga V. Merkurjev). Ta je prvi možakar: radodaren, kar neznansko očarljiv, z zametnim glasom, s pravilčno veličastno hojo, »čudovitimi« vnetoviranimi podobami na telesu... in pravo čudo in ne samo stric in kapitan. Je ravno takšen, kakor ga vidijo otroci. In ravno to manjka mami, drugim odraslim in deloma tudi Korosteljevu.

Humor, človečnost, skrajno resni odnos do velikih vprašanj, ki jih srečamo v otroškem svetu in domiselna fotografija — so odlike enega najboljših filmov iz leta 1960.

V Ljubljani je bila nekakna slavnostna predstava filma 23. decembra lani. Zato je aplavz izzvenel v prazno. Toda to ni tako pomembno. Bolj razveseljivo je dejstvo, da v dvorani ni bilo gledalca, ki bi ostal hladan, neprizadet. Tudi rahel spomin na precej nerodni uvodni slavnostni govor prijetelega vzuđuja ni pokvaril.

Aleksander Sikaza

PERAZIĆ TOMISLAV: MESEČINA

Imam rumenolasega prijatelja. Lahko bi tudi rekel, da je plavalca, ker si barva lase. No, ker največ uporablja rumeno barvo, sem prisiljen reči, da je rumenolas; če bi ne dejal tako, bi lagal.

Ta moj rumenolasi prijatelj se imenuje Napoleone Merlo. To ni njegova krivdica; kriv je njegov oče, ki je mislil, hoteč nekoliko »nevtalzirati« učinek primka Merlo (primka, ki je tudi njemu gremil življenje zaradi dveh različnih pomenov v italijščini — kos in prekanjenec), da bo napravil dobro, če bo dal sinu neko junaško in zvenečo ime. Ob takem imenu bi se primke nekako pozabili. Zdelo se mu je, da je Napoleon za to najprikladnejše ime.

Sedaj pa moram povedati, zakaj sem pričel govoriti o tem svojem prijatelju. Zato, ker je fenomenalen človek! Nikogar na svetu ne poznam, ki bi imel toliko avtomobilov kot on. Pred mesecem dni sem ga srečal na Korzu. Ravno je vstopal v prekrasen avtomobil z osemcilindrskim motorjem. Oklep motorja je bil podoben velikemu zaboju, tako velik je bil. Prijatelj me je povabil, naj prisidem. Karoserija je bila tako velika in tako bogato okrašena, da si kaj lepšega sploh ni mogoče zamisliti, a motor je bil tih in brezhiben.

»Kaj je tvoj?« sem ga vprašal.

»Da. Včeraj sem ga kupil. Sedaj ga prvič vozim. Ti je všeč?«

»Čudovit je! Ampak biti mora silno drag, ali ne?«

»Veš, nimam drugih slabosti, razen te, da imam zelo rad lepe in dobre avtomobile. Tako vsaj razumem avtomobilizem! Pa ti, se ne navdušuješ za avtomobile?«

»O, seveda, ampak nimam avtomobila...«

»To ni važno; človek ne more imeti vedno vsega, kar si želi. Ze samo navdušenje nekaj pomeni!«

Dva dni kasneje sem prečkal cesto pri Velikem trgu, ko me je nekdo poklical po imenu. Glas je prihajal iz nekakega odprtega, krasnega avtomobila. Za volanom je sedel moj rumenolasi prijatelj Napoleone Merlo!

»Greš z menoj na izlet?«

Prisedel sem, na moč začuden, vendar s posebno lahkoto, da bi mimoidoči lahko videli, kako izkušeno vstopam v tako lep in razkošen avtomobil... »Kaj je tvoj?« ga vprašam.

»Ja, včeraj sem ga kupil, danes pa ga vozim prvič. Ti je všeč?«

»Prekrasen je! Ampak, kaj si onega predvčerajšnjim prodal? Kaj ni bil dober?«

»Kako ne! Bil je izvrsten, ampak, veš, tisto je bil zaprt, to je pa odprt avtomobil. Kadar dežuje, se vozim z onim, kadar pa je sončno, povej, kaj naj delam v zaprtem avtomobilu?«

Brez dvoma je imel rumenolasi prijatelj prav. Kadar je sonce, se mora človek voziti v odprtem avtomobilu. Res je tudi, da jaz, kadar je sončno, hodim peš. Toda... jaz peščim tudi po dežju!...

ARNALDO FRACCAROLI:

Napoleonov sistem

Pred tednom dni sem bil nekje v bližini postaje. Zamišljeno sem prečkal cesto. Nenadoma sem se znašel pred lepim avtomobilom. Da niso zavore delovale brezhibno, bi me povozili!

Pričakoval sem običajne psovke in reči moram, da upravičeno. Namesto tega pa me je prijateljski glas smešno povabil:

»Bolje je zate, da stojiš v avtomobil, kot da si pod kolesi!«

Bil je moj rumenolasi prijatelj. Odprl je vrata in sedel sem. Karoserija je bila prostrana, motor tih in brezhiben...

»Spet nov?« sem vzkliknil ves začuden.

»Da, ta je nekoliko močnejši. S tem avtomobilom lahko dosežem 180 km na ura. Veš, točnost je moja slabost! Ako napovem sestanek, moram biti točen do minute. Vzemimo, da se odpravim vedno z zamudno. Tedaj moram imeti tako hiter avtomobil, da pridem na sestanek točno.«

»Tako je. Ampak poslušaj, vsi ti avtomobili te veliko stanejo!«

»Kje pa!«

Moj rumenolasi prijatelj je malo zmanjšal hitrost in mi pogledal v oči.

»Nič me ne stanejo!« je dejal. »Človek jih mora samo znati kupiti!«

Priznam, da sem bil iznenaden in radoveden. Toda prijatelj Napoleon je molčal. Nič ni pojasnjeval. Včeraj sem ga ponovno videl in, naravno, sedel je za volanom novega avtomobila, modre barve.

Čudovit avtomobil, dvanajst cilindrov, po šest na vsaki strani. Zavore na vsa štiri kolesa! Kakor vedno, me je povabil. Karoserija široka in bogato okrašena, motor pa tih in brezhiben! Onemel sem in kot vedno, kadar človeku zmanjka besed, pričel govoriti:

»Čudovito!«

»Ali ni moj avtomobil čudovit?«

»Hotel sem reči, da si ti čudovit.«

»Zakaj?«

»Zaradi tistega, kar si mi rekel pred tednom dni in kar me že vse noči muči. Dejaj, si, da ta avtomobil ni nič ne stanejo. Kaj je to mogoče? Lahko si misliš, kako me to zanima, ker bi za tako ceno lahko tudi jaz, mogoče...«

Nisem imel poguma, da bi dokončal stavek, toda prijatelj je, ne da bi se razburil — menjal hitrost, dejal:

»Znaš molčati?«

»Nikjer nimam toliko uspeha, kakor pri tem...«

»Dobro, pojdi z menoj.«

Prišla sva do njegove hiše. Zavrl je, ugasnil motor in vstopila sva v stanovanje. Bilo je okusno opremljeno; v preprostosti se je odražalo bogastvo.

»Kako elegantna oprema... kakšen okus...«

»Vse to bo treba plačati,« je odvrnil.

»Kako?«

»Da, prodajalci pohištva mi zaupajo, ker imam toliko avtomobilov.«

»Tako je, prav imajo.«

Ustanovili smo strelski odbor

Precej časa se je čakalo na začetni korak, ki bi spravi strelstvo na univerzi z mrtve točke. Kakor je že znano, je na naši univerzi precej zanimanja za strelstvo. Ta zanimanja in koristna športna panoga ima danes največ članov v svoji organizaciji v Jugoslaviji (skoraj 500.000). Pri nas so pogoji za razvoj strelstva najnujnejših rekvizitov (pušk) ter kakršnega koli strelišča so bile največje ovire za razvoj strelstva na univerzi.

Te dni so strelci naše univerze imeli ustanovni občni zbor univerzitetnega strelskega odbora. Med gosti, ki so prišli pozdravit ta občni zbor, smo opazili sekretarja Okrajnega strelskega odbora - Ljubljana tov. Matka, predsednika občinskega strelskega odbora Ljubljana-Center tov. Domic-

lja, referenta za predvojaško vzgojo na univerzi tov. Kranjca, predsednika ZSSO tovariša Popovića, ter predsednika predavateljev predvojaške vzgoje na univerzi tov. majorja Muniča in druge.

Po kratkem referatu predsednika iniciativnega odbora USO se je razvila diskusija, katere so se udeležili razen gostov še predstavniki posameznih fakultet. V skoraj dvourni razpravi so se zvrstili problemi in težave strelstva na univerzi. Kot najbolj pereč problem je strelšče za zračno puško, brez katerega si ne more zamisliti masovnega strelstva in zvišanje kvalitete naših strelcev na univerzi. Edini izhod trenutno predstavlja preureditev podstrešja stavbe UO na Poljanski cesti. Z relativno skromnimi sredstvi za

tako pomemben objekt (okrog 500.000 din) bi se dalo zgraditi zračno strelšče z 8 strelskih mest, kar bi vsaj zaenkrat zadostovalo našim potrebam.

Gradnja strelšča ter ustanovitve strelskih druženj oziroma sekcij po fakultetah bo najvažnejša naloga novoizvoljenega univerzitetnega strelskega odbora. Ostane vprašanje denarja. Predstavniki predvojaške vzgoje, s katero bi skupaj gradili strelšče za obojestranske potrebe, ter predsednika ZSSO in občinskega strelskega odbora Ljubljana-Center so obljubili vsestransko pomoč novemu odboru in celotni strelski organizaciji na univerzi. Upamo, da ta pomoč ne bo vstala samo pri obljubah, ter da bomo skupaj z majhnimi žrtvami že enkrat spravili

strelstvo na trde noge, ker to od nas pričakuje marsikateri od številnih študentov ljubljanske univerze. Dobro se zavedamo, da je vsak začetek težak, vendar z večjim razumevanjem in zanimanjem naših

najvišjih forumov za strelstvo bomo uspeli uresničiti naš osnovni cilj: dati možnost čim večjemu številu naših študentov, da poizkusijo zanimivosti strelstva, kar jim bo redno v korist.

Kako dolgo še tako?

Ko smo pred letom dni obiskali študentski nogometni klub Olympio, smo našli študente nogometaše v dokaj klavnem stanju. Številne težave so jim preprečevale, da bi dosegali večje uspehe. Skozi vse tekmovalne so bili na repu lestvice in le sreči se imajo zahvaliti, da se v letošnji sezoni niso znašli v nižje razrednem tekmovalju.

NAČRTI : USPEHI 1:0

Načrti, ki so si jih zastavili z letošnjo sezono, so bili zelo spodbudni in, ker so bili rešeni nekateri najbolj pereči problemi (dobili so igrišče, trenerja in nabavili so dovolj opreme), tudi stvarni. Toda ostalo je samo pri načrtih. Če pogledamo rezultate jesenskega dela tekmovalja, dobimo kaj žalostno sliko: v 11 prvenstvenih tekmah brez zmage in le s tremi neodločenimi izidi so krepko na zadnjem mestu. Če pomislimo, da ima predzadnje moštvo 4 točke prednosti, je slika le še bolj klavna. In kje so vzroki za takšno stanje? Vsekakor jih je več in napake so, tako na strani igralcev, kakor pri upravi kluba. Velik del krivde leži seveda na igralcih samih. Nerodno prihajanje na trening in pa v nekaterih primerih zamujanje na tekme so stvari, ki so znatno vplivale na formo moštva in v tem seveda tudi na rezultate. Delno lahko izostanek na treningih opravimo s pomanjkanjem časa in izpiti, vendar bi morali posamezniki s tem, da so se vključili v društvo, čutili zanj tudi neko odgovornost.

TOVARIŠKI ODNOSI?

Vendar se pojavlja takoj problem, ki je po našem mnenju najvažnejši faktor za uspešno delovanje kluba: medsebojnih odnosov, tako med igralci samimi, kakor med upravo in igralci. Ni treba posebej poudarjati, kako važni so pristni prijateljski odnosi za uspeh, zlasti pa še v nogometu, ki je tipično kolektivna igra. Nerazumljivo je, kako se mora krivda za neuspeh pripisati le posamezniku, kako moreta trener in uprava zavzeti nekakšno odklonilno stališče do igralca, če je igral slab. To se je dogajalo zlasti takrat, če je bil tak igralec novinec, debutant. Na drugi strani je zopet nerazumljivo, kako more ostati v klubu igralec, ki s svojimi netovariškimi in nešportnimi izpadi, pred tekmo ali po tekmi, kvari ne samo tovariške odnose v klubu, temveč tudi ugled celotnega študentskega športnega društva

navedli vse probleme, ki so privedli NK Olimpio v to kritično stanje. Na kratko naj še omenimo, kako je uprava skušala rešiti vedno pereč finančni problem. Organizacija zabave je vsekakor dobra ideja, vendar je treba pri tem malo več pazljivosti in natančnosti. Povsod so bili plakati, ki so vabili na družabni večer Olympije. Razumljivo, da si je vsak pod tem naslovom predstavljal zabavo zaključnega kroga ljudi, zato je bil uspeh prireditelje, prav zaradi take reklame, močno podoben tistemu na zelenem polju.

Za konec nam ostane samo še vprašanje: Kako dolgo bo šlo še tako? Naše mnenje je, da s takšnim delom in pri teh uspehih ne več dolgo, oziroma sploh ne več! Ali ni morda bolje, da denar, ki ga tu trošimo, porabimo za kakšen drug športni, ki zastopa študente na športnem področju?

B. E.

Badmintonski klub Olympia

zaključili 3. leto delovanja

Mnogoštevilna udeležba na letnem občnem zboru dokazuje, da se nad 60 igralcev badmintona živo zanimajo tudi za klubska organizacijska vprašanja.

Iz predsednikovega poročila najlaže spoznamo delo v lanskem letu in to ne samo na športnem področju, ampak tudi v ostalem življenju kluba. Povzemamo nekaj njegovih misli: Vedno sem si želel, da bi pomenil Akademski badmintonski klub našim članom nekaj več kot le nekaj uric športnega udejstvovanja na teden. Želel sem si, da bi klub povezal ljudi različnih poklicev, starosti in značajev v prijateljsko skupnost, ki bi prerasla okvir tesne telovadnice. Seveda tudi pojma badmintonski ne smemo jemati preveč ozko. Vsekakor mora vsebovati tudi značilnosti splošne telesne kulture, saj je danes v svetu še veliko pomembnejša. Največ pa naj nam pomeni klub. Tu naj bo skrivno prijateljstvo, družabnost in domačnost. Ne da bi se prav zavedali smo povezani s tisočero nevidnimi nitmi v celoto kluba.

Predsednikove besede potrjujejo tudi dejstva. Člani kluba so v lanskem letu priredili tri izlete v Kamniške alpe, Karavanke in Julijce. Udeležili so se šahovskega tekmovalja za pokal maršala Tita, štiri ekipe so odšle na pohod ob žici okupirane Ljubljane itd. Poleg tega je priredil klub številne manjše turnirje (novoletni, prvomajski, za dan mladosti in za dan republike).

V tem letu bo treba dati več poudarka na mednarodno sre-

čanje, kajti igralci Olympije v domovini nimajo prave konkurence.

Težave nam povzročajo še rekviziti, ki se ne morejo meriti z inozemskimi, ter še zlasti igrišča. Klub v telovadnici nima na razpolago dovolj vadbenih ur, tako da je dotok novih članov omejen.

Na koncu so izvolili nov odbor kluba, v katerega pa so izbrali same stare klubske delavce.

R. P.

Fotografije na športni strani: Joco Žnidaršič

Srečanje srednješolcev in študentov koprškega okraja

V Kopru je bilo 24. in 25. decembra tradicionalno srečanje srednješolcev in študentov. Ob tej priliki so se pogovorili o študijskem režimu na univerzi, imeli so skupen družben večer, ki ga je priredil mladinski aktiv Tovarna motornih koles Tomos in športno srečanje z udeležbo srednješolskih reprezentanz iz Postojne, Pirana in Kove. ki je šlo 40 športnikov, ter zastopnikov študentov.

Pobudnik srečanja je bil Klub študentov okraja Koper, ki si prizadeva, da svoje članstvo čim bolj poveže z domačimi kraji, zlasti pa z mladino

teh krajev.

Športni program je obsegal tekme v odbojki, košarki, namiznem tenisu in šahu. V odbojki je prvo mesto zasedla Postojna brez poraza, sledijo študentje, Koper in Piran. V košarki, namiznem tenisu in šahu pa so zmagali študentje in s tem zasedli tudi prvo mesto v skupnem plasmanu. Končni vrstni red je sledeč: 1. študentje 15 točk, 2. Postojna 11 točk, 3. Koper 9 točk in 4. Piran 4 točke. Tekme so bile zelo borbene in na trenutke udi lepe. Zlasti veliko razburljivih trenutkov je bilo pri šahu.

Ob koncu naj omenimo še, da se je lepa zamisel Kluba študentov okraja Koper izjal-

vila. Organizacijo srečanja so namreč prepustili občinskemu komiteju LMS v Kopru, ki svoje naloge ni opravil najbolj častno. Že pri prvih tekmah so prišle do izraza take pomanjkljivosti, ki so padle vsakemu v oči. Zaradi slabe organizacije so bili nejevoljni zlasti tekmovalci. Zaradi tega je bila v zadnjem trenutku odpovedana tudi nogometna tekma med srednješolsko reprezentanco Kopra in študenti, čeprav je pred stadionom čakalo kakih 200 ljubiteljev nogometa. V bodoče bo treba poskrbeti, da se take pomanjkljivosti odpravijo, če hočemo ta pomembna srečanja ohraniti tudi vnaprej.

Dino Kodarič

Olympija. Čudi nas, da upravo niso prizadeli komentarji, ki so se ob takih dogodkih pojavili med publiko, češ, to naj bodo študentje, bodoči intelektualci. Mislim, da bi z izključitvijo takšnega člana, ki je tudi po kvaliteti le povprečen igralec, uprava samo utrdila razhajljane odnose v klubu.

Tudi s trenerjevimi odločitvami igralci niso bili vedno zadovoljni. Predvsem je manjkalo več pestrosti na treningih, premalo je bilo poglavljenega dela s posamezniki in s tem v zvezi prešlabo psihološko poznavanje posameznih igralcev. Ravno tako je čudno, zakaj trener ni skušal z ljudmi, ki jih je imel na razpolago, ustvariti standardne ekipe in čemu so po vsaki tekmi mrzlično iskali novih igralcev? Tako je ekipa igrala na vsaki tekmi v drugačnem sestavu in rezultat tega in napak, ki smo jih navedli, je že znan.

Mislimo, da smo v glavnem Tamar je bil spet nabito poln samih domačih. Okrog osmih so prizgajali po dremajoč dolini še poslednji. Razmožen; čevlji so se znašli v kuhinji pod štedilnikom, žolodcu se je prillego nekaj toplega, nato pa smo se zbrali v sobi, kjer je velika kmečica peč širokogrudno pretvarjala energijo bukovih klafter.

Ob desetih je vse pripravljeno. Za osrednjo mizo se zbere visoka komisija Bergi v krvavordečem kompletu. Bojan v bleščeči rumeni barvi in Lojze v salomonskem modrem sijaju.

Pripravnikom, ki sede na klopi pred mizo, zatrepetajo korenjaški udje.

Pet jih je, ki so bili to leto soglasno izbrani za člane Akademškega alpinističnega oddelka, vendar so nočjo le trije navzoči.

Tradicionalni praznik akademskega alpinističnega oddelka

Sprejem novih članov

Lado, novopečeni gozdarski strokovnjak, morda to noč s puško čuva kasarno nekje v Črni gori. Rekrut si pač ne more privoščiti posebnega dopusta samo zato, da bi jih, tihoš kilometrov stran, dobil po zadnji plati.

Tudi Pavleta ni. Trema ga je ujela že na ljubljanskem kolodvoru. Vlak pa to pot ni imel treme in je odpeljal točno po voznem redu.

— Pa nič zato, tovariši! Drugo leto, malo pozno sicer, pa vendar od srca...

Hvaležen material visoke komisije so tako le Franci, Peter (Gobec) in Domen.

Po nagovoru predsednika APD je končan resni del in načelnik komisije Bojan ozna-

ni pričetek, Bergi prečita kroniko, Lojze pa vrže prvo »modro« v nasičeno atmosfero segrete sobe. Nato sledje stro-

kovna vprašanja. Morda se je pri teh še najbolje odrezal Domen, ki je sam uganil odgovor na vprašanje, kakaj je po splošnem mnenju podoben solidnemu klinu. — Soljden klin — je rekel — mora biti »fejst-sabit«.

Po starodavnem običaju je bil vsak novinec še krščen z vrvjo, bolj efektivni pa so bili seveda udarci, ki jih je gospodar društva precizno odmeril s svojo ekonomsko roko.

Posedli smo spet za mize in še enkrat prekršili pravilo planinskih bajt: Ob desetih zvečer mora v koč vladati red in mir...

Naslednje jutro se je Jalovec bahal z novo kristalno oedejo. Večerni vak pa nas je neumisljeno zapeljal v staro, megleno Ljubljano.

P. M.

KOMISIJA ZA TELESNO KULTURO IN PREDVOJASKO VZGOJO PRI UNIVERZITETNEM SVETU IN ZVEZA ŠTUDENTSKEH ŠPORTNIH ORGANIZACIJ LJUBLJANSKE UNIVERZE

razpisuje

smučarski tečaj študentov in študentk ljubljanske univerze in visokih šol. Tečaj se bo vršil v koči APD v Tamarju od 6. februarja do 6. marca 1961. Vsak tečajnik bo trajal 5 dni vključno odhod in prihod. Termin tečajev so:

1. 6. II.—10. II.
2. 10. II.—14. II.
3. 14. II.—18. II.
4. 18. II.—22. II.
5. 22. II.—26. II.
6. 26. II.—2. III.
7. 2. III.—6. III.

Tečaj je brezplačen, ker nosi stroške prehrane in stanovanja organizator, vozni stroški (voznina na skupno objavo) padejo na breme tečajnikov. Vsak tečajnik mora imeti potrebno opremo, ker organizator nima nobenih zimsko športnih rekvizitov.

Tečaj bo pod strokovnim vodstvom voditeljev ter bo obsegal določen program. Osnovne športne organizacije — športni referenti — naj na svojih fakultetah in oddelkih posredujejo potrebne prijave. Tehnične podatke, podatke o številu tečajnikov vsake fakultete bodo prejeli 1. na Referatu za telesno vzgojo ljubljanske univerze — Trg Revolucije 11-1, 2. na ZSSO — Poljanska 6-1.

Tečaj je za prijavljence obvezen, ker bodo v primeru izostanka nosili vse stroške sami.

KOMISIJA ZA TELESNO KULTURO IN PREDVOJASKO VZGOJO PRI UNIVERZITETNEM SVETU IN ZVEZA ŠTUDENTSKEH ŠPORTNIH ORGANIZACIJ LJUBLJANSKE UNIVERZE

razpisujeta

plavalni tečaj v zimskem bazenu kopališča Mirja. Tečaj bo pod strokovnim vodstvom voditeljev in trenerjev in bo poleg plavanja obsegal določen program. Tečaj bo dvakrat tedensko, in sicer:

1. četrtek od 18.—20. ure;
2. ponedeljek ali petek (uro javimo naknadno).

Osnovne športne organizacije, športni referenti fakultet in oddelkov naj poberejo potrebne prijave. Kapaciteta plavališča je 30 tečajnikov. Urnik bo razpisan in objavljen tako, da bodo pravočasno obveščeni vsi prijavljeni.

ALI JIH POZNATE?

V smislu novih konceptov našega lista, ki so nam bili predlagani preko posameznikov in drugih vestnih in nezavestnih sil, otvarjamo v tej številki vzgojno tribuno, v kateri bomo predvsem pomagali mlajšim kolegom s praktičnimi primeri in to v obliki, ki jim je še zelo blizu.

Tokrat bomo obdelali v dveh sestavkih zanimiv problem: Vrste članstva in vodstva naše organizacije. Upamo, da bo večina bralcev spoznala te primere v svoji bližini. Kdor jih pa ne bo, bo dokazal, da je slab član Zveze študentov, saj ne pozna osnovnih problemov, niti sodelavcev v organizaciji.

Nadejamo se, da bo manj spoznanj v prvi osebi, vroče pa si želimo, da bo več »spoznavalcev«, ki ne bodo ostali samo pri ugotovitvah.

Ljudje, ki sem jih srečal v preteklem letu. Spraševal sem se, čemu se mi kažejo preoblečeni, maskirani. Sedaj vem; nekateri nalašč, da prikrijejo svojo pravo podobo, drugi pa si nadevajo krinke zaradi skromnosti, drobne nečimurnosti in drugih neškodljivih namenov.

Prav gotovo, vi, cenjeni bralci niste kaj podobnega doživeli. Najbrž veste, da je glavna naloga študentskega tiska – praktična informativnost, zato vas s tem čudnim fenomenom seznanjamo, da... boste znali pravilno vrednotiti družbeno itd. tezo posameznih maskiranih eksemplarjev.

Torej odgrnimo zaveso!

SEDEM ŠKRATOV IN SNEGULJICA

Nekoč je živel sedem škratov, ki sicer niso delali v rudniku (zato tudi niso imeli motornih vozil), vendar so se s svojega dela vračali enako kot oni škratje (ki se jih mlajši bralci spominjajo iz Disneyjeve risanke) – trudni in umazani. Imeli so tudi Sneguljčico, ki sicer ni bila prava Sneguljčica. Imela pa je z njo dve sorodni karakterni potezi:

1. skupaj s škrati je imela skupnega soraznika – čarovnico,
2. imela je ono nerazumljivo hotenje po odrešitnem princu, kot ga ima vsaka Sneguljčica.

PRINCESEK NA GRAHU

Tudi ta pravljica je doživela nekaj korenitih sprememb, ne samo v spolu, ampak tudi v bistveni zasnovi – grahu. Namreč, tukaj sploh ni nobenega graha. Njegov nadomestek – besede na papirju ali v govoru – so izgubile tretjo dimenzijo ali pa so postale sploh nekaj neotipljivega. Toda princesek jih vedno občuti, pa naj bodo še tako mehko obložene.

RDEČA KAPICA

Od oseb iz te pravljice nastopa sicer samo volk in še to samo v kadru, ko pogoltno kar celo Rdečo kapico nasmeru pogoltno ni niti važno, saj noben človek ni nenadomestljiv in torej ne more biti trajne škode. Seveda bi bilo temu volku samemu dolgčas, zato mu vseh enakih lastnosti lahko mirne duše dodamo še omega iz VOLK IN SEDEM KOZLIČKOV in vse skupaj pomnožimo s 6.

PRAVLJICA O REPI

Ta repa je kar sama zrasla. Naši pa so se neki entuziasti, ki so jo hoteli vakladističiti za ozimnico. Vlekli so in vlekli, izvleči je niso mogli. Kooptirajo precej novih moči, mednje se vsili tudi miš, ki sicer nima posebnih zaslug od one pravljice, vendar se pred zbrano družbo na vse pretege hvali.

Vsaka pravljica ima tudi svojo fabulo. Evo je: cviljenje miši je slišal naš maček in hopti je bilo po neskrornini miši. Vendar poteze našega mačka ne gre posebej odobravati, ker je s tem tudi naredil konec predstave.

★

Pomel sem si oč in videl, da je moje »filmsko« platno le navadna zavesa, ki jo je med mojim sanjarjenjem nekdo zagnil.

Moje predstavljajna raznih vrst članov Zveze študentov, ki bo nekaterim gotovo v korist je tako konec. Vsem skupaj ključem: Mnogo sreče v novem letu in dol s pravljicariji. Živio dedek Mraz! (če kaj prinese).

TRNULJICA

To sicer sploh ni prava pravljica, ter Trnuljica sploh ne nastopa. (O nji se samo govori in še to le slabotno!) Nastopajo pa vsi ostali zaspanci, ki si ne želijo, da bi prišel princ in skupaj z zaspanko zbudil tudi nje.

Kot zavestno pravljico občinstvo lahko ugotovimo krivdo Trnuljice za spanje sebe in njenih podalmikov.

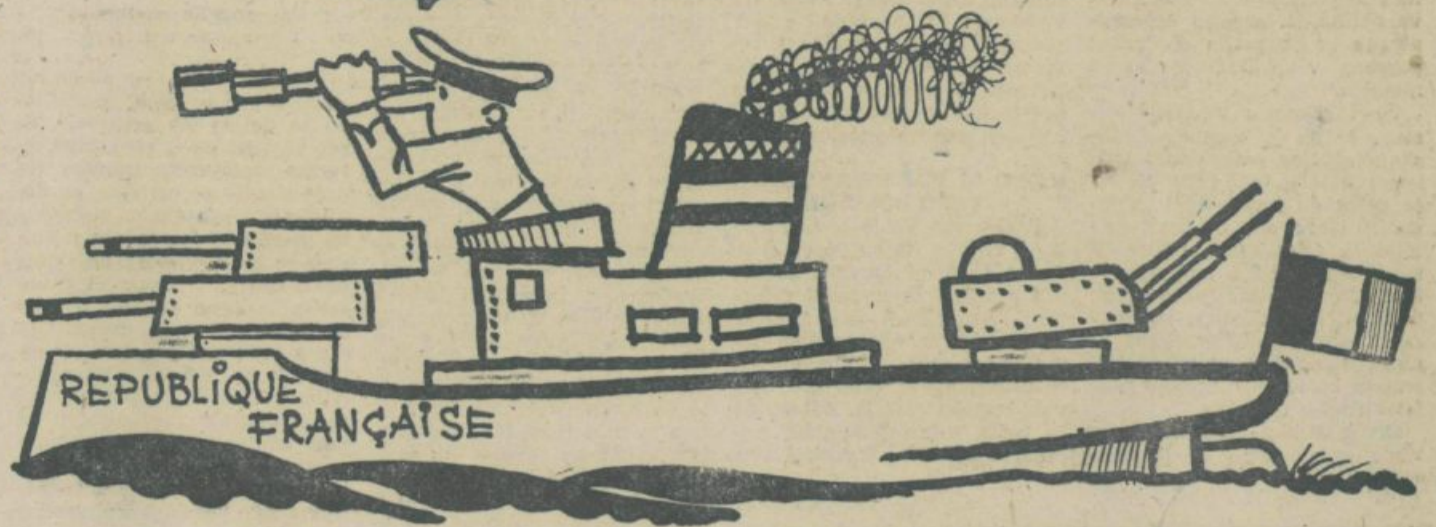
PEPELKA

Naša verzija se v celoti ne sklada z inačico pravljice z istim naslovom in to le vsled »moralne« pokvarjenosti današnjega sveta.

Ko ti čevljička ne obuje Pepelka, ampak ena od obeh zlobnih polsester, kljub temu da ji ne pristaja in ima zaradi njega težave. (Zal je takšnih sestra dandanašnji več, pa tudi bratov.)

Tudi v tej pravljici lahko opazimo neodgovoren odnos monarhističnih elementov, ki so s svojimi odločitvami odgovorni za trenutno stanje.

DRAGI DEDEK MRAZ! DA JI, DA SREČAM VSAJ ENO JUGOSLOVANSKO LADJO

GOVORNİK

Med kolegi so ga klicali »doktor«, čeprav bi moral študirati še nekaj let, da bi dobil ta častni naziv. V praktičnem in realnem življenju se je podpisoval s kranjskim imenom Lojze Dolenc. Ime sicer ni tako važno kot dejstvo, da je bil »doktor« izvrsten govornik, recitator in nekoliko pesnik, ter se je s svojo sposobnostjo odlikoval na brucovanih in proslavah. Sestavljanje govorov je bil njegov konjiček, recitiranje užitek, pisanje pesmi strast.

Nekega dne je zapel zvočec. Poštar »Doktor« je hitel odprti belo kuverto in s tresočo roko mečkal papir. Oči so mu zasijale in bel zobje so se kašadontno zasvetili. Neka stara teta ga vabi na večerjo, kjer bodo ob jedi in pijači proslavili njen rojstni dan. Izvrstno. Včasih pride tudi sorodstvo do globljega izraza. »Doktor« se je obližnil. Pred seboj je zagledal dobrote, pečenke, cvrtje, solate vseh vrst, od francoskih do ruskih ter še tisoč drugih malenkosti. Postil se bom ves dan, je hitro zaključil in krepko stisnil pas.

Z neznanstveno nestrpnostjo je čakal večera. Med predavanji je gledal na uro ter požiral slino, ki so pospešeno kapljale po lačnem požiralniku. Končno se ga je čas usmilil. Ura je bila šest, ko je svojo atletsko postavo vtaknil v novo obleko. Se nekoliko poteg z globlino in črni čevlji so se brezhibno zasvetili v vsej svoji eleganci. Toč-

no ob pol sedmih je pozvonil pri svoji teti. Odpril so mu vrata z glasnim: »O, pozdravljen.«, nakar je sledilo predstavljajanje z nekimi daljnimi strici, tetami ter zopet s strici. Zelodec mu je ob vsakem koraku nerodno zakružil, kar pa je »doktor« marljivo prikriž s kratkimi in odsekanimi kašljanjem. Tedaj se je spomnil, da je pozabil na nekaj bistvenega, nekaj, kar bo vzdignilo njegov ugled, slavo in bistro. Da, pozabil je sestaviti govor, ki bi razburkal poslušalce ter vnel njihova srca.

Toda, ne pozabimo! Doktor je bil inteligent na mestu, možakar, ki se ne da zmešati. Sklenil je, da bo sestavil svoj govor sproti, kar pomeni višek izražanja in umetniškega ustvarjanja. Z valovečimi nosnicami je vdihaval dražiče vonjave, ki so prihajale iz kuhinje.

Ah, končno! Večerja se je pričela. Povabljeni so posedli okoli bujno okrašene mize, zaškripali so stoli in poženketaval jedilni pribor. Vse del se je med dve dekleti, dražestnih postav, ljubkih oči in svetlih las. Menda sta bili njegovi daljni sestrični, kar je »doktor« zelo občudoval. Kislo se jima je nasmešnil in se v istem hipu skoncentriral na povorko piščancev, obloženi z majonezo, ki so priplavali na krožniku mimo njegovega nosu. Sledili so lepi rdeči rakci, celo nađevan fazan, ki ga je ustrelil stric lastnorodno, se je košatil na okrašenem porcelanastem krožniku. »Doktorjeva« usta so glasno goltala slino. Ze je hotel z vilicami zgrabiti za mastno kurje rebro, ko je vstal stric Dolenc in kratko nazdravil slavljencu. Za njim se je dvignil so sed in oddržal kratek govor. Trkali so kozarci, pilo se je vino, vmes pa je nekje kružil lačen zelodec.

Tedaj je vstal »doktor«. Počasi si je popravil kravato ter se ozrl po družbi, zbrani za mizo. Molče so sedeli in ga opazovali. Pričakovani so govor, z vsem patosom, ki bo sprožil vol solza in gnil dokleta in šene. Obetal se je dolg in pretresljiv govor. »Doktor« si je spet popravil kravato, se rahlo odkaljajal in nasmejan iztegnil roko, rekoč: »Ah mi lahko daste ono paradniškovo omako z jajci!«

M. M.

Novoletne pravljicne vizije

obliko televizijskega ekrana pretvorilo v dolgo, ozko filmsko platno, na katerem so se zvrstili junaki nešteti pravljic: sedem škratov s Sneguljčico, nekaj čarovnic, Pepelka, Trnuljica, sedem koz-

Na Starega leta dan sem imel (kot vse boljše pravne in fizične osebe) inventuro žitja in betja v letu 1960. Dan obratna je k sreči štel v stare

SAJ SI SI Vendar ZELELA PRALNI STROJ ZA DEDKA MRAZA

leto, tako, da sredstva potrebna in potrošena za popolno odkritost in objektivnost niso škodila novopostavljenim smernicam za prihodnje leto. Sredi dela sem skozi orošeno okno zagledal spreved dedka Mraza. Ne vem natanko, toda naenkrat se mi je okensko steklo, ki je doslej imelo

liškov, volkovi in druge, poleg njih pa je bilo tudi nekaj rekvizitov, katerih so se posluževali ti junaki.

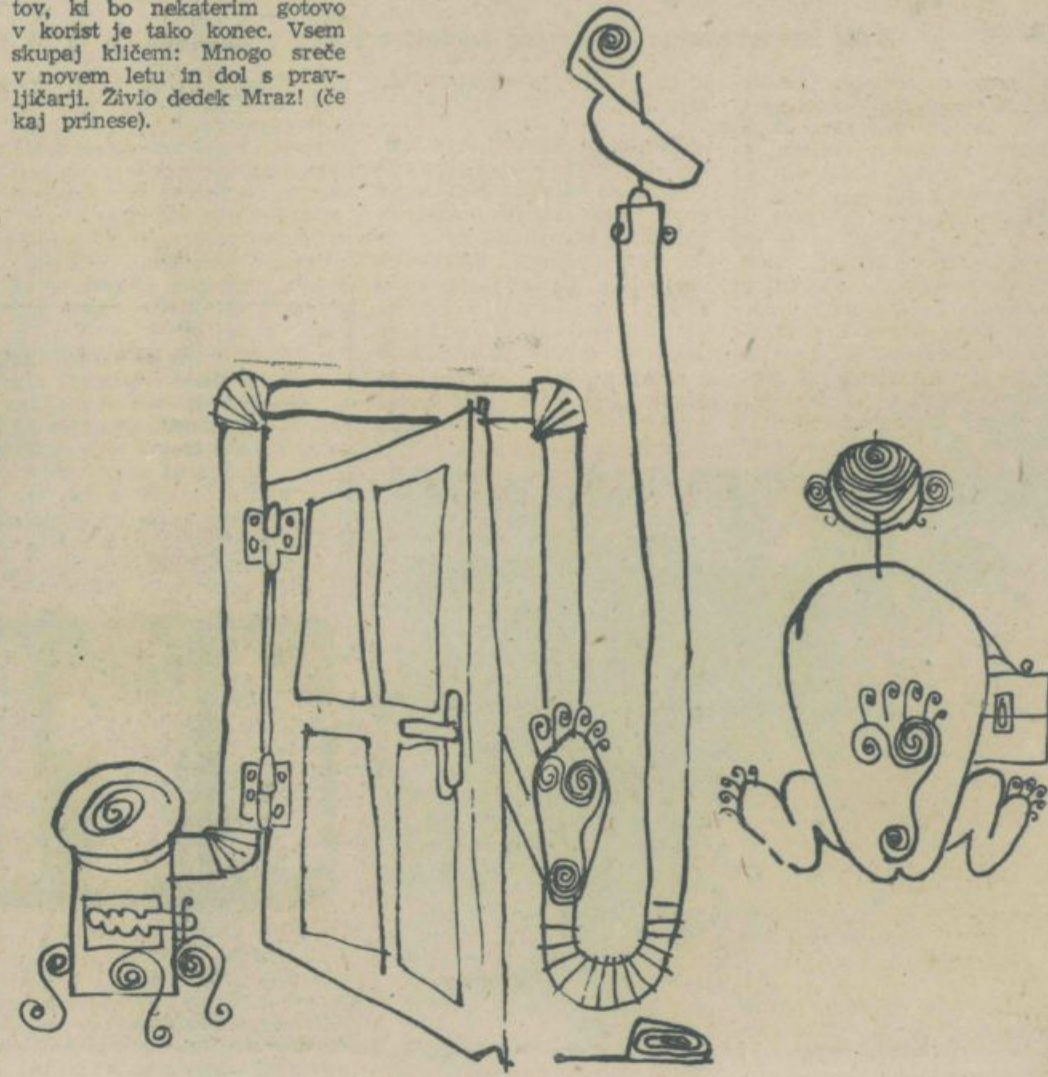
Spreved je bil že davno mimo, toda privid je ostal. (Oj, da niso to prvi znaki...?) Sicer je bila na platnu le ena miš (navadna, ne bela), a vendar! NE, NE, NE, to so le

Tej idilični gospodinjstki skupnosti je čarovnica prizadela precej neprijetnosti. Njeni člani so morali ugrizniti v strupeno, grenko jabolko in nedavno so bili počesani z glavniškom, ki ne obeta dosti dobrega.

Na zadržnem zboru škratov – volivcev (sedmi škrat sicer še nima vseh državljanskih pravic) pa so sklenili, da bodo stari coprnici že postbetili.

POVRATEK OD DOMA

OE STUDENT NA RAJZO GRE

